

ÖTVENHAT

A forradalom és szabadságharc félévszázados évfordulójára a svédországi magyarság, költségeket nem kímélve, nagyszabású ünnepélyekkel készül. Tíz nappal október 23 előtt Bromöllában, másnap Göteborgban, harmadnap pedig Stockholmban egyenként három és félórás lesz a műsor (lásd a 12 oldalon), amikor a meghívott előadók és az ünnepi műsorban fellépő művészek próbálkoznak majd, ünnepi hangulatot varázsolva feloldani, és feledtetni velünk mindazt, ami otthon és a határokon túl is, a kivételesen szép szeptemberi őszt beárnyékolva, a magyar polgárság kiemelten fontos ünnepéhez méltó várakozás kegyes hangulatát, a mindig piszkos politika arcátlanságaival kíméletlenül szétfoszlatva és a magyar összefogás várva várt lehetőségét újból elszalasztva, nemzeti érzéseinket lelombozva, ismételten torokszorító keserűséget okozott.

Ünneprontó ünnepvárás lett a részünk. Nem ezt érdemeltük.

A Lundban élő Drab Károlynak féltve őrzött ereklyéje egy, a harcokban megtépzott, füstös, lyukas nemzetiszínű zászló, amely ötven esztendővel ezelőtt a szabadság eljövételének reményében lobogott a budapesti utcákon, a hősies harcokban. Megbeszéljük, hogy eljött az ideje annak, hogy újra megmutassuk a világnak.

Nemrég a Svédországi Magyarok Országos Szövetsége vezetőinek tángagárdái gyűlésén azt javasoltam, hogy fényes és a SMOSZ minden pénzét felemésztő ünnepségeinken túl, legyen ez az ünnep nemcsak minden svédországi magyaré, hanem a megszokottnál másabb módon, a minket befogadó svédéké is.

Mégpedig olyan módon, hogy **október 23-án, hétfőn este, minden helységben, ahol magyarok élnek, gyűljenek össze, zászlókkal, kokárdákkal, feliratokkal vonuljanak a főtérre,** ahol rövid megemlékezéssel hívják fel a figyelmet világszerte jelentőségű ünnepünk félévszázados eseményeire. Ennek pedig kétféle haszna is

lesz. Egyrészt a *Beilleszkedni igen – beolvadni nem!* meg-hirdetett jel-szónk szellemében megmutathatjuk magunkat svéd barátainknak. Másrészt az *Aki magyar velünk tart!* jel-szónk lelkesítő hangulatában, tudatos közösségépítő szolgálatunk céljával és reményében végre megszámíthatunk, büszkén mutathatunk példát a magyar összetartozás érzés felemelő gyakorlatából.

Merthogy — a közelmúltban történetek ellenére — nincs miért szégyenkeznünk.

Tar Károly

Öröklét*

Petőfi Sándor így biztat a Bolond Istókban: *Míg az ember boldog nem volt, addig meg nem halhat.* Karácsony Sándor, aki több mindenben példát mutatott a hasznos gondolatcserére, kissé átfogalmazta a mondatot: *Míg az ember el nem végzi a földön a rábizottakat, addig meg nem halhat.* Ady Endre is jó tanítónk és jó szomszédunk volt. Reánk bízta, hogy gondolatébresztő sétákat tegyünk mindenfelé, ahova eszünkkel eljuthatunk, s ha lehet, a magunk belső világát se kerüljük el, ne hagyjuk ezt sem csupán vasárnapra. Ha ez sikerül olykor, és tapasztalatainkat gyarapítva, a nekünk kiszabott időben, csupa jót cselekszünk, talán meg sem halunk, mert tovább élünk majd az utánunk következők jó emlékezetében. (tk) Folyt. A 13. oldalon

Nyári történetek

Elszállt ez a nyár is. Napoztunk, utazgattunk, kalandoztunk, sóhajtoztunk, és éltük hétköznapi életünket. Lapunk barátai fényképeztek, halásztak, vadásztak és arattak is. Mindenféle ilyen-olyan történeteket. Ezekből válogattunk össze apró csokrot. Tessék hozzáképzelné a nyár illatát, a tenger-vizek fodrát, a szellők lágy fuvallatát, a lányok mosolyát, és más apróságot, amiért ez a nyár is feledhetetlenül szép volt.

Lásd a 6-14. oldalakon

Pusztai Péter fotója

A tartalomból

Jelenidő 2-5, 15; Nyári történetek 6-14, Lundi Lap 15-18, Izlandi Oldal 19, Koppenhágai Lap 20-21, Osloi Oldal 22-25, Iskola 26-27, Gyermekek 28, Vidám oldal 29, Földrajz 30-31, Történelem 32-34
Lapunk a világhálón: www.hhrf.org/magyarliget
ISSN 1404-7780

Simon Hunor és a többiek

www.magyaronline.net

Simon Hunornak hívnak, és külföldön élő országokban élő munkatársaimmal közösen alapítottuk a legolvasottabb nyugati magyar kiadványt, a MagyarOnline.net internetes kiadványt. Magamról: harmincas éveimben járok, közgazdász vagyok, korábban újságíró. A MON szabadidős tevékenység. Számokban: 7707 fórum tag, 130.000 hozzászólás, több, mint 100 szervezet bemutatása, több tucat cikk, beszámoló közösségek életéből, 14.000 tagú hírlevél, havonta 30.000-40.000 olvasó. MON statisztika: <http://www.magyaronline.net/forum/viewtopic.php>

A levelezőlista létrehozásával célozom a nyugati magyar közösségek közötti kapcsolat megteremtése, napi beszélgetési lehetőség kialakítása. Ezúton köszönöm Lendvai-Lintner Imre, Haynalne Kesserű Zsuzsa, Löwy Dániel, Sohar István, Bika Juli, Nagy Károly, Fülöp László, Szentirmay Klára, Kunckelné Fényes Ildikó, és minden további listatagunknak segítségét, akik nélkül ez a lista nem indult volna el.

A MON tevékenységét mutatja be az alábbi írás:

A világ magyarságáról egy MONdatban

„Internetes fórumon tarthatják egymással a kapcsolatot a világban szétszóródott magyarok...

A honlap szerkesztői külföldön élő magyarok. A főszerkesztőségek Bostonban, Buenos Airesben, Berlinben, Linzben, Majna-Frankfurtban, Montrealban, New Yorkban, Seattleben, Linzben és Los Angelesben vannak...

Sok millió magyar él a világban

szétszórva, aki mindenáron magyar akar maradni. Hemmer Gizella, akit a szerelme csalts Németországba, elhatározta, hogy Zemlényi Zoltán Hopparezimi! című könyve által ismerteti meg a németeket a magyar kultúrával. Lányával nemcsak lefordították a könyvet, de könyvkiadót alapítottak, hogy fordításukat megjelentessék.

... A Kazahsztánban élő magyarok, a többi között az I. világháborús hadifoglyok leszármazottai próbálják életben tartani a magyar nyelvet és létezésükre felhívni az otthoniak figyelmét.

Nem csak az anyagi segítség, illetve Magyarország támogatása hiányzik a magyar azonosság megőrzésére tett erőfeszítések sikeréhez. Hiányzik az olyan átfogó program, amelyhez kapcsolódva a szervezetek tudomást szereznének egymásról, és segítenének egymásnak a fejlődésében, a magyar szellemiség és kultúra életben tartásában.

Az Argentin Magyar Intézmények Szövetsége, a Bosznia-hercegovinai Magyar Polgári Egyesület, a bostoni Bartók Béla Magyar Iskola vagy a kanadai Magyar Krónika is példái a mintegy ezer, hagyományörző kezdeményezésnek. Az ilyen vállalkozások összefogására alakult a MON, az első Kárpát-medencén kívüli internetes fórum.

A MagyarOnline.net munkatársainak írásai magyarokat érintő kérdéseket feszegetnek. A megvitatott cikkek nagy visszhangot keltenek, hiszen a határon kívül élő magyarok sokféle véleményt, tapasztalatot képviselnek. Magyarországi és külföldi lapok is rendszeresen átvesznek, idéznek ezekből a véleményekből.

A legvitatottabb kérdések: hogyan maradjunk magyarok, hogyan tanítsuk magyarul írni-olvasni gyerekeinket, miként magyarként külföldön, külföldiként otthon, vagy hogyan kell beilleszkednünk?

Nemcsak a Fórum olvasói, hanem nyugati közösségek vezetői, számos értelmiségi mondta el véleményét a *Mit jelent magyarnak lenni?* pályázaton, amelyre örvendetesen sok díjat ajánlottak fel a győzteseknek.

...Már hetven magyar szervezet a tagja a MagyarOnline.net-nek. R riportok készültek a szervezetek vezetőivel, rendszeresen beszámolnak az általuk vezetett közösségek munkájáról. A cikkek a MagyarOnline.net címlapján és archívumában olvashatók.

A Szervezeti Ismertető országok szerint tartalmaz információkat. Többek között a Finnországi Magyarok Egyesületéről, a párizsi Magyar Katolikus Misszióról, a Svédországi Magyar Ifjak Társaságáról.

Külföldi magyar kezdeményezés a MON Baráti Közösség kéthetente megjelenő hírlevele is, amely a világ számos pontján történt magyar vonatkozású eseményről, felhívásokról, friss hírekről tudósít. A hírlevélre bárki pillanatok alatt feliratkozhat a <http://groups.yahoo.com/group/magyaronline.net/> oldalon, vagy a MagyarOnline.net szerkesztőségének címén.

- Elszórtan élünk a világ minden táján, de a több ezer kilométer távolság nem akadály, napi kapcsolatban lehetünk egymással - írja egy Los Angeles-i magyar olvasó. Japántól Kanadáig, Svédországtól Ausztráliáig. Ez több, mint amiről akár 5-10 évvel ezelőtt álmodhatunk. Emberséges, őszinte törekvés egymás megértésére, megsegítésére, ez jellemzi a MagyarOnline.net Fórumát.

Mindent megteszek, hogy ez így maradjon. Nem véletlen, hogy naponta egyre többen csatlakoznak hozzánk a világ minden tájáról."

Nyúl Renáta

VENDÉGSÉGBEN BUDAPESTEN

HATÁRON TÚLI MAGYAR FIATALOK 11. TALÁLKOZÓJA

Június végén, július elején a határon túli magyar fiatalok találkoztak Budapesten. Alább közöljük a tíz napos találkozó műsorát, abban bízva, hogy jövőre, amennyiben hasonló élményekben gazdag napokat rendeznek, olvasóink is kedvet kapjanak a részvételre.

1. nap (vasárnap) A VISZONT-LÁTÁS NAPJA

14 óráig érkezés

Délután Az ifjúsági találkozó zártkörű megnyitója, a résztvevők köszöntése

Színházi előadás

Este Elektronikus tánczene parti

2. nap (hétfő) A HIVATALOS MEGNYITÓ NAPJA

Délelőtt a népművészeti, gasztronómiai és turisztikai kiállítás rendezése

Délután A régiók hagyományos értékeinek bemutatása meghívott vendégeinknek, támogatóinknak és a sajtó képviselőinek a Kós Károly Kollégium tornacsarnokában

A nyitóprogramban a különböző régiókból érkező csoportok tárgyi népművészetüket, ápolt hagyományait, dalait, táncaikat, régiójuk kulturális nevezetességeit, gasztronómiáját mutatják be. A fiatalok saját tájegységükre jellemző étellel, itallal, szellemi ajándékokkal látják vendégül azon vendégeinket, akik személyesen vagy intézményesen hozzájárultak találkozónk ez évi megrendezéséhez.

Este A lendvai diákszínpad előadása (A maratonfutók tiszteletkört futnak)

3. nap (kedd) UJJÉ, A SZABADBAN NAGYSZERŰ!

Egész nap kirándulás a budai hegyekbe, gyerekvasút, Normafa, hűvösvölgyi nagyrét – játékok, akadályverseny

Este Tábortűz és közösségi együttlét Hűvösvölgyben

4. nap (szerda) RÉGIÓK NAPJA, KÁRPÁTALJA ÉS BALTIKUM BEMUTATKOZÁSA

Ízelítő: filmvetítések (Bús düledékeiden, máramarosi havasok, az elfeledett hegység, Az időtlenség szentélyei), könyvbemutatók (kárpátaljai útravaló, Kárpátalja kincsei, Ahol a Tisza szüle-

tik, Verecke), címer- és fotókiállítás, szabadtéri játékok (A honfoglalás – átkelés a Vereckei-hágón, A tiszaujlaki csata), hagyományörző szokások (pl. tollfosztás) és hagyományos népi mestersegek (pl. beregi szőttes készítése) bemutatója, ruszin és kárpátaljai magyar művészeti együttes bemutatkozása stb.

A Baltikum bemutatkozásához többek között a Hoissassaa magyarországi észt táncsoport lesz a segítségünkre.

5. nap (csütörtök) AZ ORSZÁGJÁRÓ BARANGOLÁS NAPJA

Délelőtt és kora délután barangolás Gödöllőn, az ország egyik legnagyobb barokk kastélyának megtekintése, előadás a Habsburgok Magyarországon témában

Este koronázási bál felidézve Mária Terézia korát (dramatikus játék, majd bálozás a barokk kori szokások jegyében).

6. nap (péntek) NEMZETI EMLÉKEZET NAPJA

Bartók Béla születésének 125. évfordulója kapcsán

Délelőtt „Csak tiszta forrásból” – Bartók Béla ihlette népdalok, népdalfeldolgozások, balladák, kórusművek, népzene, színpadi és zenekari művek stb. bemutatása. A találkozóra érkezett fiatalok mutatják be produkciójukat.

Délután városnéző séta, középpontban a barokk Budapest

Este Vidámpark

7. nap (szombat) AZ ÖNFELEDT SZÓRAKOZÁS NAPJA

Délelőtt és délután Strand

Este a Fővárosi Nagycirkusz előadásának megtekintése

8. nap (vasárnap) AZ ÉGTÁJAK FESZTIVÁL NAPJA

Délelőtt látogatás a Parlamentben

Délután A találkozó résztvevőinek menettánc a Lánchídon Égtájak Fesztivál A találkozó művészeti együttesinek bemutatkozása a Lánchídon

Este Sétahajózás A kivilágított Budapest megtekintése a Dunáról, fergeteges táncház a hajón.

9. nap (hétfő) A VETÉLKEDÉS ÉS A FAÜLTETÉS NAPJA

Délelőtt Történelmi, művelődéstörténeti, műveltségi és városismereti vetélkedő

Népi kismesterségek bemutatója és tanítása

Délután Színes kavalkád – II. VENDÉGSÉGBEN Olimpia, Szépségverseny

Este A közös fa elültetése a Vendégségben Budapesten ligetben, tűzijáték, a díjak átadása, a tizenegyedik találkozó zárása

Hajnalig Zenés, táncos együttlét

10. Nap (kedd) A HAZAUTAZÁS NAPJA

Sírás-rívás, búcsúzkodás, ígéretes, hazautazás

Segítség a Szentföldnek

Szentföldnek nevezi a nép a Székelyföldnek egyik szegény vidékét, amelynek apró falvait nagyrészt szentekről nevezték el.

Ahol az emberek szegények, ott még szegényebbek az iskolák, különösen a kisebbségek iskolái. Főleg akkor ha az államnak sem érdeke gondoskodni róluk.

Ezeknek a szegény iskoláknak a megsegítésére, a gyermekek további szétszóródásának kivédésére gyűjtötünk össze Stockholmban néhány teherautóra való iskolai felszerelést (számítógépek, iskolai padok és bútorok stb.)

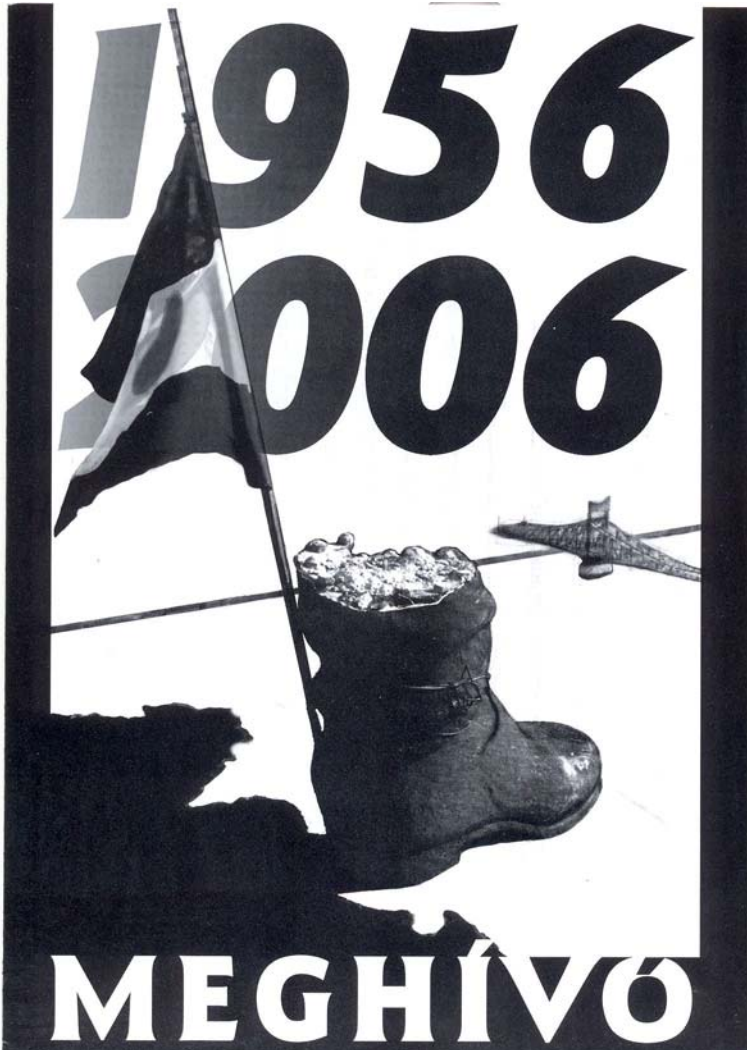
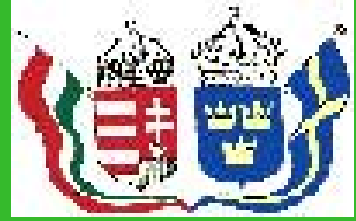
Az elszállítás azonban sok pénzbe kerül. Erre a célra nyitottuk a Erdélyi szentföld jelisével bankszámlát

**POSTGIRO SVENSK
UNGERSK
BISTÅNDSFÖRENING
46 67 70-1**

Várjuk azoknak az adományait, akik akarnak és tudnak segíteni.

A tudás hatalom — a tanulás a megmaradás legfőbb eszköze!

A SVÉDORSZÁGI MAGYAROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK 1956-OS ÜNNEPSÉGEI

Bromöllában 13-án, 19 órakor
Göteborgban október 14-én, 16 órakor
Stockholmban október 15-én 15. 30-kor

Műsor

I. rész

SMOSZ köszöntő

Kövér László, FIDESZ választmányi elnök
id. **Klement Kornél**, a Németországi Magyarok
Országos Szövetségének tiszteletbeli elnöke,
1956-os résztvevő

Engman Anders fotóriporter, az 1956-os forradalom szemtanúja

II. rész

A művészi műsorban fellépnek: Huzella Péter és Molnár Zsuzsa előadóművészek, Pusztaszeri László rendező, a HONVÉD TÁNCGYŰTTES, Novák Ferenc művészeti vezetésével.

A Honvéd Táncszínház a bartóki-kodályi szellemiség jegyében 1982-ben született. Novák Ferenc koreográfus-rendező a néptánc mozgásanyagából önálló színpadi drámákat teremtett. Ehhez a Táncművészeti Főiskola néptánc-tagozatának csaknem teljes osztályát megnyerte, műveivel iskolát teremtett, amely világhíró együttléssé vált, a sevillai- és a liszaboni világiállításoktól Mexikóig, 19 országban nagy sikerrel szerepelt.

Előadás után állófogadás

Bromöllában a belépődíj gyerekeknek, diákoknak ingyenes, felnőtteknek 120 korona

A NAGYKABÁT*

1956-ban Óbudán laktunk, a Matróz utcában. Közel volt az Ávós laktanya. Akkor négy éves voltam. Az oroszok bevonulása előtt játszogattam a házuk körül. Az egyik nap, tizenegy óra lehetett, amikor az ávós katona sietve, rohant a hátsó utcákon a Szentendrei út fele. Böröndöt cipelt. Láttam, hogy nagyon félhet, kétségbe esetten menekül. Ma sem felejttem. Amikor a Szentendrei út 7-es számú házához ért, az első emeletről lekiáltott Márkusné: - Miért nem szerez egy civil ruhát? Ha elkapják, felakasztják! Szőcsné gunyorosan megjegyezte: - Milyen szép a kabátja!

A férfi hallgatott. Lekapta magáról a nagykabátját, és a gang (függőfolyosó) felé hajította, de a kabát visszaesett a földre. Ő pedig maradék ávós ruhájában ijedten elrohant. A kabát ott maradt a földön. Talán egy óra is eltelt, amikor Dósainé, felvette és a kerítésre akasztotta. A szép kabátot, nem merte senki elvinni.

**** Csillag János

**Kristianstadi Magyar
Egyesület**

**Ungerska Föreningen
i Kristianstad**

A kristianstadi Magyar Egyesület elnökének ünnepi felhívása

Kedves Tagtársaink! Magyarok!

Magyarország példátlan nehézségekkel küszködik. A nép által törvényesen megválasztottak erkölcsi és politikai válságba vitték nemcsak az országot, hanem az egész nemzetet.

Az 1956-ban uralkodók számos olyan embert végeztek ki, akik szabad Magyarországot akartak. Az eltelt ötven év után, most itt vannak a nép nyakán azok, akik elődeikhez hasonlóan ugyanolyan módon hazudoznak és azt csinálnak a néppel, amit akarnak.

Európa és a világ szégyenévé vált az ország, mert tolvajok és gazemberek az elnyomók, az uralkodók.

Ez ellen tenni kell valamit!

Tennünk kell magyarok!

Tudom, sokan kiábrándultunk a talpra állni képtelen nemzetből!

1956 szelleme azonban nem enged nyugodni, soha nem volt olyan időszere a cselekvés, mint most.

Nem elég, hogy a szomszédaink csúfot üznek belőlünk, a magyarok is agyba-főbe verik egymást!

Magyarok Istene, elég volt a szenvedésből!

Mindenért megbűnhődtünk már, mi a szándékod velünk?!

Kedves Barátaim!

Végtelen szomorúságomban kérek Benneteket, hogy jöjjetek el 1956-ot köszöntő rendezvényünkre.

Vállaljunk szolidaritást mindazokkal, akik békésen tüntetnek Budapesten, az egész országban és sokfelé a világban azért, hogy győzzön az igazság és tisztára mossák a nemzet becsületét.

Vannak, akik még hisznek a nemzet feltámadásában!

Ezekbe az emberekbe kell hitet és erőt önteni, hogy befejezhessék az elkezdett munkát.

Jöjjetek cselekedjünk!

Bizalommal és barátsággal:

Molnár Gergely

Tekintettel arra, hogy Dél -Svéd - országban ez az egyetlen 1956-os rendezvény, kérjük, hogy helyfoglalásra előzetesen jelentkezzenek október 5-ig Molnár Gergelynél,

telefon: 0456 15350.

Emlékezzünk közösen és kegyelettel a szabadságharc áldozataira.

A belépőjegy ára gyerekeknek, diákoknak ingyenes, felnőtteknek 120 korona.

A belépőjegy árában: üdítő, kávé és sütemény.

CSÚZLIVAL A GALAMBHÁZ MELLŐL*

Kíváncsi gyerek voltam. Mindig kinn tébláboltam az udvaron, az utcán.

Amikor a Matröz utcába bejöttek az oroszok, megszállták a harisnya gyárral szemben levő raktárt. A nagyobb srácok, a 14-15 évesek Benke bácsi galambháza mellől, a fakerítés védelmében figyelték a ruszlikat. És ólomgolyós csúzlival lőtték őket.

Az orosz katonák pedig visszalöttek, durr bele a galambházba.

De a srácok nem félték. Négyen-ötven lehettek. Aztán megint lőttek a csúzlikkal.

Az oroszok pedig még egy sorozatot engedtek a deszkakerítésbe.

Engem, aki ott kíváncsiskodtam, földre rántottak srácok.

Aztán Benke bácsi lejött az első emeletről és haza zavart minket.

Másnap csodálkozva néztük a géppuskasorozat nyomait a kerítésen.

Később a nagysrácoktól hallottam, hogy ismertek egy bácsit, aki 1919-ben vöröskatonára volt, a Horthy idejében fehér, azután pedig zöld nyilas. A későbbiekben meg felkelő. A Kádár idejében meg munkásör.

Kis cingárférfi volt. A felnőttek csak legyintettek, amikor szóba került. Mindenki csak röhögött rajta.

Munkásör korában magam is találkoztam vele.

KÖTÉL ÉS ÉKSZER*

A budapesti születésű Szilárdy Attila Olofströben lakik, 74 éves. Így emlékszik 1956-ra:

Kimentünk a Köztársaság térre, ahol már lövöldözték a fiatalokat. A Luther utcából figyeltük az eseményeket, de akkor már kapdosták az ávosokat, és fejjel lefele felakasztották őket, a fejüket pedig szétrugdosta a tömeg.

Valaki észrevett egy bürgeri csizmás férfit és felkiáltott:

- Ott is egy rohadt ávos!

A tömeg elkapta, és valaki már készítette a kötelet, amikor odalépett hozzá egy férfi és így szólt:

- Ne bántsák! Isterem. Nem ávos, egy fodrászhoz járunk...

Így aztán elengedték. Nagy volt a gyűlölet.

Közben, a heves fegyvertűzben a pártházat rohamozták. Jött egy magyar tank, lőtt egyet és a pártházban lévők megadták magukat. Az ávosok a közelben álló vöröskeresztes buszhoz rohantak és azt kiabálták, hogy semleges terület. Így aztán békén hagyták őket.

Attila később kapott egy repeszt a sípcsontjába pedig nem volt fegyveres! Arra is emlékszik, hogy a Tanácskört és a Rákóczi út sarkán látott egy kilőtt ékszerboltot. A szétlőtt kirakat előtt, a földön heverték gyűrűk és az órák, de senki nem vitt el belőle.

Nyári történetek

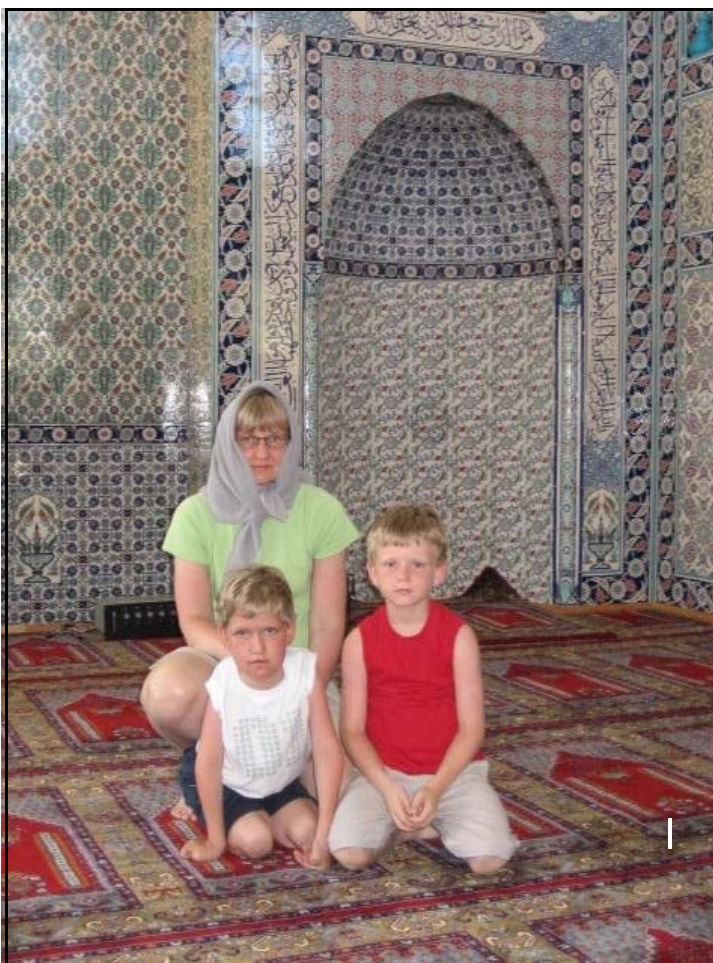
Szép nyaralás, „apró” kellemetlenségek

Utazás gyors vizeken, sziklák között

Kéthetes törökországi szabadságolásunk után csokoládébarnán (itt ugye nem ildomos négeret emlegetni) szerencsésen hazaérkeztünk. Itthon a gaz derékig ér, de a ház érintetlen, a szomszéd naponta ürítette a postaládánkat, s hetente meglocsolta a virágjainkat.

Charterjáráttal a malmői reptérről indultunk és Antalyában landoltunk, a szállodáig légkondicionált minibuszon vittek oda-vissza. Belek városkán kívül a Glória Verde 30 - 40 km-re van a reptérről, a tengerparton felépített óriási turistaipari komplexum. Jól rendezett honlapjuk <http://www.gloriaverde.com/web/gloria/> bizonyosan némi benyomást ad a valóságról. Olyan jó 30 fokos levegőhőmérsékletet az ugyanolyan meleg Földközi tengerben és hotelkomplexum úszómedencéiben természetesen ki lehet bírni és élvezni is lehetet, bár a meleget már nehezen viselem, elszoktam tőle, talán a korom miatt. Onnan a Taurus hegységig 60 km, s ott a reggeltől estig tartó

„Varászszőnyegen”

kiránduláson a 16 fokos Köprülü hegyi folyamán élveztük a vadvízi evezést, fürdést, olyan 6 kilométeres szakaszon, a tűző napon (40 fokon). Jártunk a mecsetben is. A csatolt képből kiderül, milyen jóképű muzulmán lenne a feleségem!? Gárdonyi és sok törökverő hősünk foroghat sírjában. Az érdekesség kedvéért elmondom, hogy a szállodánk több ezres üdülőtábora többségben oroszokból állt. Ám magyarokkal is találkoztunk, akik gyermekei azért csatlakoztak hozzánk, mert például a vízilabdázás közben magyarul kiabáltak egymásnak. Arra a kérdésre, hogy hová valók vagyunk, azt válaszoltam: svédországi, december 5-i kiszavazottak... Azóta lemondtam minden magyarországi szereplésről úgy a meghívásokról, mint a kongresszusi részvételről, hisz azok egyedüli értelme csupán a magyar jelző volt. Az odafizetett valután túl szakmai értelme alig. Ez most már nem érdekes, de kommentárom után szüleik nem akartak velünk többet beszélni, sőt elmentek onnan, ahol mi fürödtünk (pedig a legjobb helyen mi voltunk). Ugyanakkor, egy Nürnbergben élő család

(Duna-menti svábok), akiket kisgyerekként 47-ben telepítettek ki szülőföldjükről, magyarul szóltak hozzánk és szívesen beszélgettek velünk. Unokáik már csak németül tudtak. — Hát igen, majdnem tudathasadásos a nemzetünk. Fura, hogy kísér(t) a történelmünk akár akarjuk, akár nem.

Itthon sok a gondunk az új házzal, rengeteg javítanivaló, műhiba, építkezési slendriánság, stb. Mi kártérítést követelünk az építkezési vállalattól, ők meg a garanciára hivatkozva semmit sem tesznek, esetleg idejön egy-egy szakí, aki

aztán fejcsóválva elmegy. Ha azt akarjuk, hogy kijavítsák a sok hibát, máshoz kell fordulnunk (és fizetünk, mint a köles)! Gondolom, számodra sem ismeretlen ez. 400 négyzetméteres kertünk füves terület, tele gazzal, most kezdjük majd telepíteni, de ez is pénz kérdése.

Ebben a távlatban persze, az olyan csekélység, hogy tegnap bevásárláskor ellopták a Pierre Cardin bőrpénztárcámat, az már szinte említésre sem érdemes, pedig születésnap ajándékkul kaptam a kollégáimtól 2 éve, aranyozott tollal és rajta a névjeggyemmel. A főgond nem is az a néhány száz korona, ami benne volt, hanem az igazolványtól - hajtási jogosítványtól kezdve a tucatnyi bank- és egyéb kártya, ami elment és az ezzel járó időigényes cikusz (zárolni az elloptottakat, újat szerezni, stb). Sajnos, még mindig nem tudok visszaemlékezni mindarra, amit az igen vastag pénztárcám tartalmazott (feleségem, gyermekeim képei, stb.). Olyan 8 órába telt tegnap a rendőrségi bejelentés, a biztosító, a bank és egyéb adminisztráció, amit szerencsére itthonról telefonon intézhettem. Így aztán megint halasztódik a még kicsomagolatlan dobozok ürítése, a képek falra függesztése, stb. - ami egy halomba rakva az üres szobában vár szeptemberi költözködésünk óta.

Az időhiány igen nagy úr ám. Június 15-e óta augusztus 20-ig tart a gyermekeink iskolaszünete, mi még egy hétig szabadok leszünk, utána Litvániából jön a nagymama, és 4 hétig vele lesznek itthon a gyermekek. Egy ágyat kell vennünk odáig, mert korábban nem volt különszobája, hanem amikor nálunk volt, a gyerekek velünk aludtak a duplaágyban s ő a gyerekszobában lakott. Most sokkal jobb: van ugyan szoba, de még üres. A nappali is - a gyermekek nagy öröme, ahol a hideg esős napokban futballozhatnak! Hát, nem panaszként, de nem lehet szabadságot is a Földközi tengeren és bútor is vásárolni. Szempont, hogy az egész évi rohanásban azt a néhány hetet, amit szabadságotunk együtt tölthessük és a gyermekeink is lássanak világot.

Békássy Albert

Két nap városunk körül

A nyár hamar eltelt. A napfényt már csak bőrünk részben lekopott barnasága őrzi, az élmények viszont, azok megmaradtak. Be kell vallanom, hogy fogalmam sem volt mennyire szép Lund környéke. Természetesen azért mert ez alig érzékelhető buszból.

Néha jót tesz az embernek a nincstelenség. Júliusban arra kényszerültem, hogy kerékpárral induljak el rövid, kétnapos kirándulásra.

Ismerősömtől Lund megye kerékpárút-térképét kaptam, kölcsönkértem egy sátozt, és magammal vittem a hálósákom, meg egy-két elengedhetetlenül szükséges holmit. Úgy terveztem, hogy bőjtölök, ezért ennivalót nem pakoltam. Csupán kis tasak mazsolát, négy almát és vizet. Ennek köszönhetően nem volt túlzottan nehéz a zsákom.

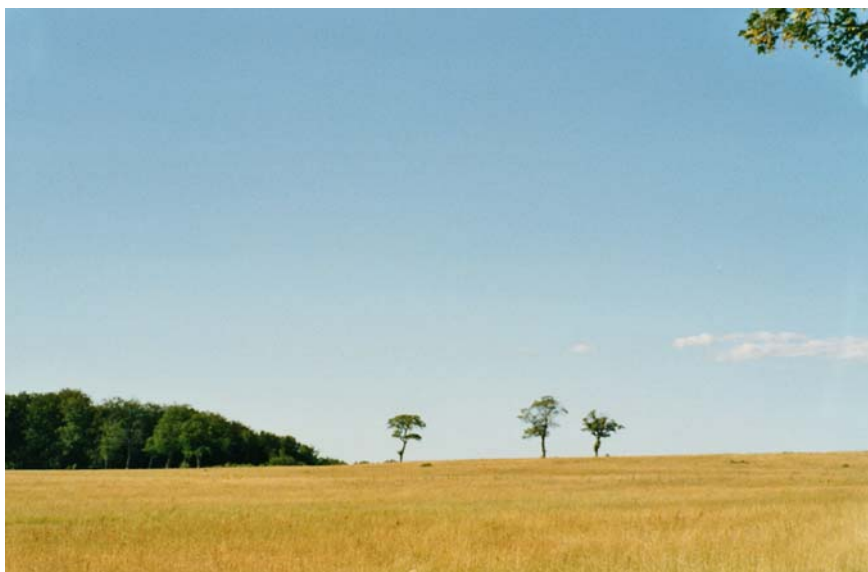
Útiterv nélkül indultam. Egyetlen biztos pont egy, az alváásra kiszemelt madárleső torony volt. Ez a megye közel legkeletibb tavanak partján talál-

ható, és azt gondoltam, hogy az első napra éppen elegendő lesz az odáig vezető út. Az első nap délutánján, a következő úton jártam: Lund-S Sandby-Skrylle-Dalby-Torna Hällestad-Silvåkra és Krankesjö madárleső tornya. Leírhatatlan, nem is az imént felsorolt helységek, hanem az odavezető út, a természet.

Csodálatos volt. Köszönhető ez persze annak is, hogy számlálhatatlan a természetvédelmi terület a környéken.

Utam két élménnyel gazdagított. Találkoztam egy öreg nénivel, aki mesebeli anyóka módján bukkant fel, pontosan akkor, amikor éppen eltévesztettem az utat, és így volt, aki útba igazított. Több mindenről beszélgettünk, de egy mondatát, bár hallottam azt már többször is, igazán csak ott értettem meg. Gyakorlati hasznát magam tapasztaltam: *Genvägar är senvägar ibland*. Magyarul valahogy így hangzik: *A rövidítések olykor kerülők*. Ez a néni nem is akármilyen néni volt. 83 évesen kilométereket gyalogol, még mindig tevékenyen részt vesz az orvosi kutatásban. Beszélgetésünk vége felé kiderült, hogy édesanyja magyar származású. Vannak véletlenek, a véletlenek sikeres egybeesései.

Lőrinczi-Borg Ágnes
Folytatása a következő oldalon

Hällestad-Silvåkra közötti pihenőhelyem

Egyetértettünk abban, hogy ezek Istennek köszönhetőek. Mint ez, a számunkra nem éppen hétköznapi találkozás.

Ténylegesen olyannyira találkoztunk lélekben is, hogy rögtön megadta a telefonszámát és megkért, hogy kirándulásom után feltétlenül keressem fel. Másik élményem a Torna Hällestad-i kulturális szervezet út menti „kávézója”. Igaz, böjtöltem, és nem szegtem meg fogadalmamat, két pohár szörpöt ittam. A „kávézó” meghitt hangulatú öreg házikó, ahol a belépőt családtagként fogadják. Útbaigazítottak, tanácsot adtak, kedvesen válaszoltak kérdéseimre. Mindezzel enyhítettek tudatosan vállalt egyedülletemen.

Alvóhelyem, a madárleső torony, elképzeléseimmel ellentétben, sűrűn látogatott hely volt. Egymást váltották az ilyen-olyan emberek. Voltak madárbolondok, ornitológusok, szakemberek, a természetet fényképező amatőrök és turisták. Már korán reggel, félöt, öt óra tájban, megérkezett az első madárleső szakember.

Nyolc órakor indultam az előző nap kiszemelt tó irányába, a reggeli frissítő-mosakodás céljával. A Torna Hällestad-i lakosok szerint a fürdésre legmegfelelőbb tavat szemeltem ki.

Nem bántam meg, hogy felkerestem a Häljasjön-t. A tóban, ahol a legsebélyebb volt a víz, mozdulatlanul apró halak élvezték a napsütést, a nyugalmat, a csendet. (Később megtudtam, hogy a helyi időjárás miatt ez bizony elég ritka kedvtelésük.) Mit sem törődve a halakkal, betolakodóként, belecobbantam a kellemes vízbe. Aztán háromórai heverés után, amikor már nem csak a nap melege, hanem az egyre sűrűsödő néptömeg is zavart, fogtam cakkot-

pakkot és továbbkarikáztam a Vombsjö-Silvåkra-Harlösa-Revingehed-Tvedöra-Sandby-Lund útirányt követve.

Eddigi legolcsóbb kirándulásom mérhetetlen jóleső érzéssel gyarapított. Jó volt az egyedüllét, a szabad kószálás, a mozgás, a friss levegő, a szabad égalatti alvás, a böjtölés, a véletlen, amely ismeretleneket hozott utamba. Örvendek, hogy Lund gyönyörű vidéke ilyenformán sajátomává vált.

A Vombsjö szélborzolt tükre

Barangolás Kárpátalján

A stockholmi-budapesti Szücs András, az Ághegy Baráti Társaság titkári teendőit félbeszakítva, a nyáron minden idejét az 1956-os forradalomról és szabadságharcról tervezett könyvének írására fordította. A fáradtságos munka szünetében Kárpátaljára kirándult, ahonnan élményekkel telten, rengeteg fényképpel tért vissza. Járt a Latorca partján, Munkács városában, munkácsi várban, látta a Tatar-hágót, sétált a Tisza mellett, Európa közepén. Felkereste az magyar vonatkozású emlékműveket, volt Aknaszlatinán, Técsőn, Husztban, Ungváron. Emlékezett a magyarok bejövételére a vereckei szorosban, felkereste a Turul-madaras emlékművek Tiszaújlakon. A képek, azok pontos megnevezése nélkül is, a kirándulás hangulatát idézik. Élményekkel feltöltődve felvételeivel tanúskodik arról, hogy ezt a nyarat is hasznosan töltötte és arra ösztönzi olvasóinkat, hogy példáját kövessék a magyar tájak megismerésében.

FORRÓ VÁRUNK: HVAR

A szerkesztő élménydús panasza

Szeptemberben még forrón süt a nap a horvát tengerparton. Mi a nyugati parton ahol sziget, sziget hátán sorjázik, a hatvan kilométernél is hosszabb Hvar szigetét választottuk, ahol a görögök, a velenceiek, a franciák, az osztrákok hagyták köbévésített nyomaikat, és a levegő gyógyítóan sós, a kilátás pedig, Hvar város környékén is: gyönyörű. Nevének megfejtése számunkra könnyű volt, mert, ha vár és nagy H-val kezdődik, akkor bizonyára horvát várat jelent. A sziklás domboldalra épült sikátorok, lépcsőutcák fölött két vár is van, az egyik 1579-ben épült, a másik Napóleon nevéhez köthető. Kétszeresen is bevettük. Hvala – mondtuk horvátul a kisvendéglő kedves pincérnőjének, aki horvát nyelvű próbálkozásainkat magyarul köszönte. Jókat fürödtünk, nyakig, merültünk a szintiszta vízben, de a pácban is, mert földszinti szobánk nyitott erkélyajtaján hajnali hortyogásunktól mit sem zavartatva, váratlan látogatónk érkezett, aki fényképezőgépünkkel és mobil telefonunkkal köszönet nélkül távozott, miután a tücskök tovább zenéltek, a rendőrség pedig csak csodálkozott. Derűre ború.

HIRTELEN JÖTT UTAZÁS

Tavaly csodálatos ötetet töltöttem Ausztráliában és sohase gondoltam, hogy legközelebb Amerikába utazom. Sohasem vágyódtam oda. Tele voltam előítélettel és közömbösséggel. Ez a svéd és magyar propagandából alakult ki amiket az átlagember megtudhat az itteni híradásokból. Ausztráliai élményeimet foglaltam versbe és más feladataimmal is foglalkoztam, amikor januárban meghívást kaptam Ameriká-

benzint. A vadvirágok, a hegyek, a rétek, a sziklák Erdélyre emlékeztettek. Pici élettelen városka Berlin, öreg papírgyára leépülőben. Innen Basin felé vettük utunkat, ahol a mintegy huszonötezer éves „mosdókagyló” formájú gleccserben gyors patak zubogott. (Granit pothole that was created by glacier.) Ágnes asszony figyelmeztetett, hogy az erdőben mérgező növények is vannak, érintésük duzzadt ki-

Az 56-os magyarok emlékműve Bostonban

ból, elgondolkoztam, hogy érdekel-e az út? Aztán két hölgy biztatott, hogy nem fogok csalódní és új tapasztalatokkal is gazdagodhatom. Még verseimet is értékelhetik, megismerkedhetem egy kiadóval, aki kiadná verseimet. Elfogadtam a meghívást és egyre lelkesebben készültem az útra.

Július 15-én Koppenhágából Bostonba repültem, láttam Grönlandot havas hegyeivel, néztem az Atlanti óceánban úszó jégtáblákat. A repülőtéren Ágnes asszony fogadott. Bostonból 100 kilométerre északnak buszoztunk Concordba. A városka francia nevének jelentése: egyetértés. New Hampshire hangulatos fővárosa, cirka 35 000 lakossal, kedves emberekkel. Vasárnap délelőtt városnézésre indultunk, bevásároltunk, ebédeltünk, délután pedig Berlinbe kocsikáztunk. Egy tábláról azt olvastam, hogy ott van „az északi erdő szíve”. Először veztettem kocsit Amerikában, és jóleső érzés volt, hogy csupán 6 svéd koronának megfelelő összegért tankoltam 1 liter

ütéseket okoz. A Rollins State parkban az indián filmekre emlékeztető patak medrekben felmentünk a csúcsra, ahonnan szép kilátás nyílt a Sunape tóra. A magasból láttam egy tavat, amit formájáról elneveztem Csillagtónak.

Másnap korán keltem és metróval utaztam Bostonba. Ágnes bemutatott az amerikai kollégáinak az egyik biztosító társaságnál. Kíváncsiak voltak a svéd-magyar vendégre, érdekelte őket a házam, még az unokák is. Tapasztaltam hogy beszédesekek, kedvesek és kíváncsiak. Aki kíváncsi az tanul. Nálunk, mintha bűn lenne a kérdezősködés.

Később sétáltam egy parkban és falfestményekről ismerkedtem Boston történetével. Érdekeségeket tudtam meg tengeralatti metrójuk építéséről. A parkban, egy filagóriaszzerű épületben az európai országok szimbólumait láthattam bronzba öntve, a svédeket viking hajó, a magyarokat páva jelképezte. Japán étkezdében ebédeltam, olcsó

és finom volt a nagy adag kaja, jóval olcsóbb, mint Európában!

Heti bérlettel korlátlanul utazhattam. Láttam a kikötőt. Gyerekkoromban, a moziban láttam a „Bostoni fojtogatót”, és a „Vörös zoknisok” kosárlabdacsapat hírével egyebet nem tudtam Bostonról. Elvegyültem a kétmillió város lakói között, többen leszóltottak beszélgetni: fehérek, színesek egyaránt. Szívesen válaszoltam. Többen szívesen vásároltak volna készülő verses könyveimből. Átsétáltam Summer Bridge-on és a budapesti hidakra gondoltam. A metró egyik a végállomásán Wonderlandban megnéztem a homokból készült kiállítást, ami igen látványos, mondhatni művészi volt. Fürödtem a tengerben a város tíz kilométer hosszú strandján.

Boston tele van szobrokkal. Kipróbáltam a kételtű autót, egy a normandiai partraszállás idejéből való, eredeti példányt, utaztam vele a Charles river-en. Ismeretes Boston híressége, az 1773-as forradalom, „a bostoni teázás”. Rendkívül büszkék erre a bostoniak, gyakran eljuttatják az eseményeket az ide látogatóknak. Itt történt, hogy az idegenvezető kérdésére elmondtam, hogy Svédországból jöttem, de magyar vagyok. Ekkor kikiáltotta: „A magyarok éppen olyan szabadságszeretőek, mint mi amerikaiak!” És 1956-ról szólva, meghajolt előttem. A mögöttem álló két orosz ismerhette a történelmet, mert elpirultak.

A központban rátaláltam és lefényképeztem az 1956-os emlékművet. Boston átalakulóban van, rengeteg az építkezés, a parkok tiszták.

Az egyik nap a Kearsage múzeumba látogattam. Kipróbáltam az indián sátrat, vettem néhány, érdekes kő-nyílhegyet, amit egykor az indiánok használtak.

És eljött a nagy nap, amikor New Yorkba utaztam busszal, azért, hogy minél többet lássak. Bostontól négy órai az út, az autópálya melletti beiktatott pihenővel. — A gépkocsiforgalom a városban döcög, érdekesebb metróval utazni - mondta vendéglátóm, Fanny. Ugyanis Fanny várt a buszmegállóban. Élettársa, bolíviai-amerikai remek ebéddel fogadott. Ízlett. Ebéd után azonnal indultunk városnézésre és a Metropolitan Múzeumba.

Folytatás a következő oldalon

Amerikában nekem minden olcsónak tűnt, kivéve a belépőjegyet, ami 30 dollár volt. A múzeum óriási, órákat sétáltunk. Öt nap alatt sok mindent megnézhettem! Queenben laktam, itt többnyire spanyol eredetűek laknak, órányira a központtól, a feketék is kedvesen köszöntek a házak előtt üldögélve a nagy melegben. A második nap már önállóan utaztam kombinált bérlettel, de kipróbáltam éjjel a sárga taxit is, és a külvárosban a fehér Lincon-taxit, élveztem az éjjeli városképet. Voltam a Central parkban, kö-

roltam, képeslapokat és gyümölcsöt. Estére vártuk Ágnes asszonyt, akivel a Niagara vízeséshez utaztunk a magyar Molnár utazási irodával. Nyolc órát utaztunk, és éppen csak lepakoltunk a hotelben, aztán irány a vízesés.

Várt reánk a hajókirándulás. A hajó fedélzetén elkapott minket az eső, a kiosztott esőköpeny jól fogott a vízesésnél is, ahol gomolygott a pára. A Rainbow-Bridge-en át lehet menni a kanadai oldalra is. (Az indián *kanada* szó annyit jelent, hogy *homályos*.) A Casino-ba a vacsora 20 dollár volt

val a második legnagyobb francia nyelvű város. Itt is van Notre Dam. Meglepett, hogy sok francia nem tudott igazán angolul, franciául kellett beszélünk. Lepakoltunk a Sandman Hotelben, és már indultunk is városnézésre.

A szállodához minden közel volt: a metró, a Vidám park, az óváros, a híd, amelyen átgyalogoltunk a Szent Lőrinc folyó felett. Mindenütt rengeteg ember és sok kéregető, az ápolatlan ember. Sötétedés után kellemetlen volt sétálni. Itt minden kicsit drágább volt, mint az USA-ban, és számlát nem igen szoktak adni az étteremben. A benzin is jóval drágább.

Reggel idegenvezetős busszal városnézésre indultunk, a három órás út 36 kanadai dollárba került. Láttuk az óvárost, az Olimpiai stadiont, a Sacre Coeur-t a Szent Szív templomot. Kicsit minden olyan, mint Párizsban. Az emberek itt is kedvesek, köszönősek, a kávézóban finom a kávé. Másnap vidékre utaztunk, Cliff Rock-ban megálltunk, láttunk néhány szép kis helységet. Egy határátlomás előtti pici faluban elköltöttük maradék kanadai pénzünket és átmentünk az Egyesült Államokba vacsorázni. Ott aztán volt élet. Minden hangulatosabb volt.

Az ezután következő napokban is akadt bőven látnivaló. Jártam a planetáriumban, amit egy amerikai űrhajósról neveztek el. Megnéztem a Black Holes (Fekete Lyuk) műsort is. Az űrhajós szimulátorral leszálltam egy bolygón. A Flum-ban jelentése: sodrás, folyás. 200 millió éves zuhatagos sziklás szoros négy kilométer hosszú csodálatos látvány, ahonnan a Washington hegycsúcsra is jó a rálátás.

Meglátogattam Shaker Village-t is, ez egy kis vallásos falu volt, ma már csak múzeum. Itt éltek és dolgoztak a hívek, 1936 óta elnéptelenedett a falu. A shaker rázást jelent, a hívek az istenükkel való találkozást rázkódás közben élték át. Nem nőülhettek, gyerekük sem volt, eltűntek. Hazatérésemkor a repülőtéren, terrorveszély miatt minden folyadékot tartalmazó csomagomat elvették beszállás előtt. Borotvaszesz, pálnika, bor, krémek nélkül maradtam.

Amíg Koppenhágába értem, elgondolkozhattam azon, hogy milyen világban élünk!

Csillag János

Európai országok szimbólumainak pavilonja Bostonban

zépén találtam egy kis svéd színház-épületet, amely fából készült, 1870 körül szállították oda, gyermekszínházként üzemelt. Meglátogattam John Lennon-féle „szamócsás mezőt” (Strawberry Field) emlékművével együtt. Olyan sok volt a látni való, hogy csak késő este utaztam a szállásomra, ahol Fanny várt és már franciára fordította verseimet, amelyek tetszettek neki, és amelyeket négy nyelven szeretnék megjelentetni.

Másnap megnéztem az Art Galerian-t. Egész nap sokat fényképeztem és Pannival a Grant Central-nál találkoztunk. Együtt vacsoráztunk. Egy hangos kocsmában söröztünk, a John Street-en, ahova nagymenő fiatalok járnak. Piros Kilian's sört kértem, mire a felszolgáló csaj azt mondta, hogy 10 dollárért annyit ihatok amennyit bírok, de mi mentünk éjszakai városnézésre. Jó a közbiztonság, a taxisok tisztességesek!

Pénteken esett az eső, de jólesett, mert nagy volt a meleg. A kínai negyedbe látogattam, ajándékokat vásá-

belépővel együtt és annyit ehattunk amennyit bírtunk. Ez is jóval olcsóbb, mint svédben. Vacsora után megnéztük a vízesést éjjeli kivilágításban, másnap reggel a Niagara Múzeumba mentünk, körbejártuk a vízesést a Kecské-szigettel együtt. Tizenkét óra körül visszaindulunk New York-ba. Onnan másnap visszatértem Bostonba.

Kedden megnéztem Concordban az Andersson Galériát. A parkban leszóltott egy csinos, szőke hölgy, kellemes társalgást folytattunk világirodalomról, Kanadáról, a francia nyelv szépségeiről és New Hampshire látnivalóiról. Concordot igen megkedveltem nyugalmaért parkjainak szürke mókusaieért, „bibor” pintyeieért, de bevásárló központjaiért is.

Csütörtökön a kanadai útra készültem, Montreal látogatására, ahová XIV. Lajos világhatalmi törekvéseben a tehetséges breton hajóst, Jacques Cartiert küldte, aki a Szent Lőrinc folyónál felkiáltott: „Királyi hegy!” Vagyis: Mont Real. Innen Montreal város neve! Három és félmillió lakosá-

Hogy mik vannak?

Bárány Tibor fotóbeszámolója a világ messzi tájairól

Az Óperenciás tengeren túl, ott ahol fotóriporterrünk megörökítette az általa vélt legszebb érdekességeket, ott van többek között a Maláj-félsziget, és ahol a képek tanulsága szerint a nők mindenféle kecses mozdulatokat lejtének és színes ruhájukban igazi tündérek. És ebben a mesevilágban Tibort még főzni is engedték, mert hogy ő nemcsak az utazások és a fotózás mestere, a kotyvasztások mágusa is. Vajon mit főz nekünk legközelebb?

Amerikai vélemény

Megnéztem Tar Károly által kiadott újság honlapját és átnéztem az ott található újság egyik számát. FANTASZTIKUS munka - gratulálók!!! Hasonló újságok és kezdeményezések találhatók talán az egész világ minden földrészén magyarok által szervezve - magyar kultúrával kapcsolatban. Ez az ereje az emigrációnak, ez az ami jó hírnevet szerez népünknek, és ezt kellene támogatnunk, ha már újabb, tömeges emigráció, hála Istennek, nem várható. Azokat a végvárat, amiket a történelmi emigráció alapított kár lenne a magyarságnak elveszíteni azért mert nem táplálja azokat az anyaország kultúrával és erkölcsi támogatással.

Nem nagy pénzekekről lenne szó. Egy művész repülőjegyének megvásárlása például, már óriási hatással lehet valamely közösség művelődésére. Tisztelettel,

Magyar Kálmán

Teaneck NJ Amerikai Magyar
Népművészeti Központ

Nyílttér

Egészségi állapotom miatt, a hét esztendővel ezelőtt, minden támogatás nélkül alapított Magyar Liget családi lap szerkesztését, a következő számtól kezdődően, Lőrinczi-Borg Ágnesre bízom, és a számomra kimért hátralévő időben igyekszem vele megosztani közel ötvenéves szerkesztői tapasztalatomat, azon célból, hogy a dél-svédországi magyarok családi lapja a jövőben is, lehetőségei szerint továbbra is hiánytalanul elősegítse a magyar nyelv és kultúra ápolásának nemes, az elkövetkezőkben is fölöttébb szükséges feladatát.

A szerkesztő

Erdős Irma ösztöndíj Marosvásárhelyen

A Marosvásárhelyi Székely Színház egykor ünnepelt, és a lundni magyarok tisztelt színésznője emlékére férje, a Svédországban élő dr. Bartha István mérnök ösztöndíjat alapított, mellyel pályájuk kezdetén lévő, sikereket felmutató ifjú színészeket kíván támogatni. Idén az Erdős Irma ösztöndíj átadási ünnepségére 2006. szeptember 8-án, pénteken este 7 órakor került sor a színház nagytermének színpadán. **Nagy Botond** *A színház jegyesei* címmel ezt írta az eseményről a helyi Népújságban:

Erdős Irma fényképe fogadta a közönséget, a hangszalagról a néhai színésznővel készített interjúk beszéltek a múltból, ameddig begyűjt a közönség. Tűt sem lehetett leejteni a marosvásárhelyi Nemzeti színpadán, amikor Kárp György, a színház gazdasági igazgatója lépett a nézők elé az Erdős Irma-ösztöndíjak idei kiosztásának pénteki gálaestjén. A Székely Színház egykori művésznőjének férje, a Svédországban élő dr. Bartha István határozta el, hogy felesége, valamint a legendás intézmény emlékére ösztöndíjat alapít, amelyet a Tompa Miklós Társulat két fiatal színészenek osztanak ki minden évben (függetlenül pedig emlékgyűrűt azon idősebbeknek, akik sokat tettek a színházért). Ezúttal az ösztöndíj-alapító is jelen volt az esten, amelynek nyitóbeszédként Kárp György elmondta: immár másodízben ösztöndíjak és emlékgyűrűk kiosztásával nyitják az évadot. A ceremóniamester szerepét *Kovács Levente* vállalta. Beszédében Erdős Irma emlékét méltatta, illetve azt a színházat, amelynek jeles képviselője volt. Mint említette, a színház nem örök életű, sőt – a legmulandóbb művészet. Ki emlékszik arra a színészre, aki Shakespeare szövegeit mondta a Globe színpadán? Mi az, ami maradandóvá teszi? Az egyszeri, megismételhetetlen pillanat. A színész művészetéről egyéb – semmi, se kép, se hang. Mi marad? A legendák maradnak. És ilyen legenda a Székely Színház is. Minden gondolat, cselekedet, ami továbbélését segíti, a legdicsehetőbb tett. Főhajtás illeti ezért Bartha Istvánt.

A színházban egybefonódik a múlt, a jövő és a jelen: fiatal színművészek folytatják azt, amit Erdős Irma képviselt. *Nagy Miklós Kund* még rádióriporter korszakából a művésznő hangjának emlékét idézte, amely oly meggyőzően szólt az Arany-szalagtár sorozatból, majd Halász Anna 1956-ban írt, Erdős Irmat méltató kritikájából olvasott fel. Az ösztöndíj-alapító dr. Erdős Bartha István majd 30 évig tartó házasságának emlékeiről mesélt, a boldogabb és nehezebb pillanatokot idézte fel. Mint mondta: a színház minden művészetnél közvetlenebb. Élő szóval, egyenesen az emberhez szól, és így szerepe hatványozottan fontos – hiszen a világot a művészet menti ki a folyton eluralkodó zűrzavarból. A díjkiosztáson a tavalyi ösztöndíjasok egyike, *Nagy Dorottya* segédkezett, majd színpadra léptek az idei nyertesek: *Szabadi Nóra* és *Tompa Klára* – ök rövid műsorral kedveskedtek a megjelenteknek.

Az emlékgyűrűt (és az azzal járó, Hunyadi László által készített plakettet) ez évben elsőként a Székely Színház egykori művészeinek jó barátja, mentora, „testi-lelki öltöztetője”, *Nagy Márta* vehette át. *Györffy András* színművész, további emlékgyűrű-kitüntetett tréfásan megjegyezte: a színház szerelmeséből immár a színház jegyesevé vált. Végül a legendás intézmény legendás színművészt, *Tamás Ferencet* kérték fel: vegye át a harmadik gyűrűt. És az óriásgeneráció egyik utolsó, még közöttünk lévő tagja újra a színpadra lépett: köszönettel jelölve *Ady Imádság* háború után című versét szavalta el – megrázóan. Az estet a Tompa Miklós Társulat négy, újonnan leszerződött tagjának – *Bányai Kelemen Barna*, *Korpos András*, *Kovács Botond* és *Lőrinci Rozália* – egyéni műsora zárta: Erdős Irma születésnapján. A művésznő szeptember nyolcadikán töltötte volna hetvenhetedik életévét.

LUNDI MAGYAR KULTÚRFÓRUM UNGERSKT KULTURFORUM I LUND

Tevékenységünk:

Kedves tagtársak, lundi és környékbeli magyar barátaink!

Szeptembert írva be kell látnom hogy az őszi műsortervünk ugyancsak megkésve érkezik. A késésért több okot is felsorolhatnánk, de magyarázkodás helyett inkább a lényegre térek.

2006-ban, az 56-os forradalom 50. évfordulójának éve s ez meghatározó mértékben rányomja bélyegét a mi tevékenységünkre is. Szeretnénk úgy helyi, mint országos szinten megszervezni egy olyan kulturális rendezvényt, amely méltó ünneplése és köszöntése lenne közelmúltunk legjelentősebb történelmi eseményének.

Ennek kapcsán megismétlem az előző levél felhívását: kérünk szeretettel mindenkit, hogy közölje velünk a Lundban és környékén élő honfitársaink nevét, akik tanui, esetleg résztvevői voltak az 56-os forradalomnak. Szeretnénk ugyanis személyesen köszönteni őket.

Rátérve őszi műsortervünkre, örömmel közölhetem a kisgyerekes szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy a

JÁTSZÓHÁZ

már el is indította az őszi évadot. Ezután minden vasárnap 10 – 12 óra között találkoznak a Vuxenskola (Stora Gråbrödersgatan 13) 2. emeleti termében.

Az OLVASÓKÖR

is kitzúzte 1. összejövételének időpontját. Szeptember 24-én 16 órakor jönnek össze úgyszintén a Vuxenskola-ban, az 1. emeleten. Téma: Jókai Mór A jövő század regénye és Gustave Flaubert Bovaryné című regénye.

A korábban kiküldött tájékoztató

ismertette az erdélyi PIPACSOK néptáncgyűttes lundi szereplését. A nagyközönség számára szeptember 8-án, 19 órakor a Stadsteater-ben (Folkets Hus), Kiliansgatan 15, lesz előadás. Belépődíj 90 kr, 7-12 év között 50 kr, 7 év alatt ingyen.

Terveink között szerepel KOMLÓS ATTILA

A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának elnökségi tagja

meghívása, akitől első kézből, naprakész tájékoztatást kaphatunk a szórványban és kisebbségben élő magyarság időszerű gondjairól. Ő volt a vezetője a Határon túli Magyarok Hivatalának, amely intézmény szintén áldozatul esett a magyar kormány rendkívüli intézkedéseinek.

Van aki a kényelmet, kiszolgálást látja a nyaralás lényegének, míg mások inkább izgalmas tájakat, távoli, többé kevésbé ismeretlen országokat keresnek fel. Ilyenek akadnak tagjaink, barátaink sorában is. **Soltész Évák** SZÍRIÁban jártak, **Tóth Istvánék** pedig INDIÁban kalandoztak. Egy alkalmas időpontban mindketten szívesen megosztják velünk élményeiket.

A film kedvelőinek szíves türelmét kérjük: októberben indul újra a

FILMKLUB.

Decemberben ismét ellátogat hozzánk egy **MIKULÁS**, aki egy korábbi alkalommal már sikert aratott nemcsak a gyerekek, hanem a szülők

körében is.

Utoljára hagytam az 56-os **EMLÉKÜNNEPEK**et.

Időrendi sorrendben október 13-án, 19 órai kezdettel kerül sor arra a **GÁLAMŰSOR**-ra, melyet a Svédországi Magyarok Országos Szövetsége rendez a tíz délsvédországi magyar egyesület összefogásával. A részletekre még visszatérünk.

Október 22-én, vasárnap a lundi Kulturen nagytermében mi rendezünk

KIÁLLÍTÁSSAL EGYBEKÖTÖTT EMLÉKMŰSORt.

Hogy ez a kiállítás minél kifejezőbb és tartalmasabb legyen, kérünk mindenkit, hogy amennyiben a forradalommal kapcsolatos tárgyi emlékekkel rendelkezik, szíveskedjen azokat e kiállítás számára kölcsönözni 1, esetleg 2 napra. Előre is hálásan köszönjük!

Feltűnően kevés a határozott időpont ebben a műsortervezetben, mivel különböző okok miatt eddig még nem tudtunk sem az előadókkal, sem a Filmklub vezetőjével egyeztetni. Mihelyt ez megtörtént, s 56-os műsorunkat is pontosítottuk, ismét jelentkezünk.

Kellemetlen érzéssel, viszolyogva írom le az utolsó mondatokat, mivel sosem szerettem kérni, könyörögni, de ezúttal rávisz a kényszer.

Egyre kevesebb azok száma, akik tagdíjbefizetéssel is támogatják egyesületünket. Márpedig ha fogy a tagság, csökken az egyesület teljesítő képessége is. Hovatovább nem tudunk olyan színvonalat tartani, amelyet a maradék tagság elvár tőlünk, illetve amely méltó közel ötven éves multunkhoz.

Tagdíjunk oly alacsony, hogy súrolja az önkormányzat által megállapított legalacsonyabb határt: családnak 200 kr, egyénnek 150 kr, nyugdíjasnak 100 kr.

Befizethető bármely rendezvé - nyünkön, illetve az alábbi számlákra: bankgiro 5793-6312, postgiro 830092-3.

Csak addig lehetünk részesei a megmaradásunkat szolgáló munkának, amíg vagyunk.

A Lundi Magyar Kultúrfórum vezetősége nevében:

Boross Kálmán
elnök

Mézeskalács-sütés az óvodában

A lundi magyar oviban nagy várakozás előzte meg az április végére kitűzött mézeskalács-sütést. Mindenki hozott magával valamilyen hozzávalót és a gyerekek ünnepélyesen felöltötték a sütéshez elengedhetetlen kötetnyt. Szállt a liszt, olvadt a vaj és ragadt a méz, de a másfél éves kislány, ugyanúgy, mint a majdnem 6 éves legnagyobbak, nagy-nagy élvezettel gyúrta a tésztát.

A pihentetés alatt a gyermekek rajzfilmet néztek, majd teljes gőzzel sodortak, vágták a mézeskalácsokat. Lett sok szív, lovacska, baba, csillag, de akadt Pippi és Bamse alakú is, sőt a végén, Nagy-Magyarországot is megalkottuk mézeskalácsból. Végül hab került a tortára, azaz a mézeskalácsokra: piros és fehér habmázzal és tükrökkel tettük igazán egyedivé a mézes költeményeket.

A jól végzett munka öröme ragyogta be a gyermekek és felnőttek arcát egyaránt. Köszönet ezért a szép foglalkozásért Boross Kati néninek és a lelkes szülőknek!

A mézeskalács-sütésre készülve, a máz receptjét keresve, rátaláltam Tar Károly lundi magyar író eddig még csak a Magyar Elektronikus Könyvtárban <http://www.mek.oszk.hu/> olvasható *Erdélyi Mézeskalács* című könyvére. A mázat végül - parányi változtatással, hiszen háztartási színezéket használtunk -, a könyvében leírt recept alapján készítettük. Hálas köszönet érte.

Szász Enikő

Olvasunk...

Beszámoló az olvasóköréről

A lundi olvasókör áprilisi összejelvetelének témája: Szabó Magda Pilátus és Márai Sándor Csutora c. regénye volt.

Szabó Magdáról már beszélgettünk előző találkozókon is. A 90. életéve felé közeledő írónő, Kossuth-, Herder- és Fémína-díjas művésznő új házában lakik, emlékeitől körülveve; dolgozik is: a Für Elise folytatását írja, bécsi egyetemi éveiről. Közönsége türelmetlenül várja ezt a könyvet is.

Mi ezúttal az 1963-ban írt Pilátust olvastuk el, egyik tagunk legkedvesebb Szabó Magda-könyvét. Valóban, a regény, szereplőinek élete (fél év története) nagyon általános emberi gondokat, érzéseket mutat be. Etelka 49 évig tartó házasság után megözvegyül. Eladja házát, elköltözik a városból. Új életet kezd egyetlen lánya, az elvált Iza mellett, aki mint elismert, megbecsült orvos magától értetődően magához veszi anyját, megadva neki „mindent”, kényelmet és tétlenséget a szép pesti lakásban. És Etelka fél év múlva mint egy felére soványodott, riadt, élettelen szemű öregasszony megy vissza a városba férje sírkövét fölállítani. Mi történt anya és lánya között ez idő alatt?

Ezt próbáltuk mi is felderíteni. Véleményünk szerint: az ész, a gyakorlati gondolkodás és az érzelmek, megszokások nevében-fogságában, a szív rezdüléseit követő szemlélet összecsapása, küzdelme ez a könyv.

A főszereplők életének tanúi a meghalt apa, az elvált orvos-férj, a szomszédasszony, a kórházi nővér, az író-barát segítenek nekünk megérteni Etelka és Iza viszonyát, a két nő eltérő szeretetigényét és szeretetfelfogását. Mi, tagok is anyák és lányok vagyunk, őszintén, több-kevesebb büntudattal bevallottuk: mi is sérülünk és bántunk anya-lány kapcsolatainkban.

Másik hősnőnk Csutora volt, Márai Sándor nem mindennapi kutyaregényének főszereplője.

Márai Sándor, a kassai polgár, 1948-ban elhagyta Magyarországot, írói sikereinek színhelyét, és 41 évig emigrációban élt, Olaszországban, majd Amerikában. Ezalatt csodálato-

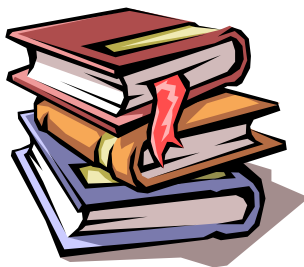
san megőrizte anyanyelvét, írói munkájának anyagát és tárgyát. Napjainkban nagyon népszerű ismét Angliában, Olaszországban, Németországban is. Svéd nyelvre a lundi Maria Ortman fordította A gyertyák csonkig égnek c. regényét.

Most Csutora volt a témánk, a gazda-kutya kapcsolat érzelmi oldala. Szépen, módszeresen bemutatja az író a karácsonyra vett ajándék, a kutya beilleszkedését az író családjába és életébe. De hónapok elteltével egyre kényelmetlenebb lesz Csutora s miután mindenkit megharap, kiadják az útját. Miért, hogyan változott meg Csutora az emberek közelében? Miért torzult el jelleme?

Tagjaink is elmesélték saját kutyáik történetét. Megannyi példa arra, hogy milyen érzékenységgel rendelkezünk mi, élőlények. Több megértés és jóérzés kell kapcsolataink fenntartásához. Érdekes volt a karácsonyi előkészületek és ünneplés leírása: hogyan történik ez egy budai polgári családban a 30-as években? Tetszett a környezet: Buda, a Vérmező, a bérház lakóinak bemutatása apró társadalomrajzok.

Legközelebb ősszel találkozunk. Addig is jó olvasást kívánunk mindenkinek Márai szavaival: *Gondold meg, hogy csak az ember olvas.*

Boross Katalin

Új Horizont

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

XXXIV. évfolyam, 2006. 2. szám

Ez a Raffai István által főszerkesztett XXXIV. évfolyamához érkezett veszprémi kulturális folyóirat nem éri meg a következő esztendő. Sajnálattal vettük utolsóelötti számát. Az Új Horizont könyvkiadással is foglalkozott és testvérlapjának tekintti az Ághegyet, a skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyamot. Közölt irodalmi rovatunk anyagaiból és összeállítás is megjelentetett svédországi írásokból. Alapítványi és ilyen-olyan támogatásból éltek — ezt az Ághegy nem mondhatja el magáról —, mégis megszűnnek. Irodalomra, művelődésre egyre kevesebb pénz jut szerte a világon. Magyar Liget és az Ághegy magára, olvasóira van utalva.

Az Új Horizont most, csődeljárás előtt, könyveit árusítja. Ajánlataink a www.ujhorizont.ngo.hu honlapon.

Kérjük olvasóinkat — ne csak rajtunk — segítsenek!

Tanulságos történet

Volt valaha négy ember.

Úgy hívták őket: Mindenki, Valaki, Bárki és Senki.

Akadt egy fontos elintéznivalójuk.

Mindenki azt hitte, hogy Valaki elintézi. Bárki elintézhette volna, de Senki nem tette meg.

Valaki ezért méregbe jött, hiszen ez Mindenki kötelessége lett volna, viszont Mindenki biztos volt abban, hogy ezt Valaki elintézi, s közben Senki nem vette tudomásul, hogy ezt Bárki megtehetné...

Mindenki hibáztatott Valakit azért, amit Bárki megtehetett volna, de Senki nem tette meg....

Magyarok Izlandon

Az Izlandi Köztársasággal 1955-ben került sor a diplomáciai kapcsolatok felvételére. Magyarország NATO-tagságából fakadóan hazánk képviseletét 2000. szeptemberétől az oslói magyar nagykövetség vette át a stockholmi képviseletünktől. Magyarország helyszíni képviseletét 1990 óta Svavar Jónatansson tiszteletbeli konzul látja el. Izlandot jelenleg berlini nagykövetsége képviseli Magyarországon.

Az elmúlt évben felélénkültek a két ország közötti politikai kapcsolatok. 2001-ben Vajda Pál Budapest főpolgármester-helyettese látogatott Izlandra, majd meghívására Solrin Gisladrottir reykjaviki főpolgármester járt Magyarországon. 2001 májusában a NATO külügyminiszteri értekezletének margóján Ásgrímsson izlandi külügyminiszter folytatott kétoldalú tárgyalásokat Martonyi Jánossal. A nyár folyamán Matolcsy György gazdasági miniszter tett hivatalos látogatást Izlandon, majd szeptember végén Valgerdur Sverrisdottir izlandi ipari és kereskedelmi miniszter látogat Magyarországra. Áder János szeptember elejére tervezett látogatását, a magyar fél kérésére, későbbre halasztották.

2000-ben az Izlandra irányuló kivitelünk 2,3 millió USD volt, míg behozatalunk 0,7 millió USD-t tett ki. Az előző évhez képest kivitelünkben közel 42 százalékos növekedést regisztrálhattunk, ami volumenében alacsony érték, de jelentős eredmény. Behozatalunk ezzel szemben 2000-

ben több, mint 40 százalékos visszaesést mutatott. Izland, kivitelünk szempontjából 95. az országok rangsorában, a behozatal szempontjából a 96. partnerünk. Exportunk legnagyobb részét a feldolgozott termékek adják, míg az import terén a gépek, gépi berendezések, valamint a halászati termékek szerepelnek a nagyobb súllyal.

A kétoldalú kulturális kapcsolatokat kormányközi egyezmény nem szabályozza, az egyes művészeti rendezvényekre egyedi meghívás, vagy impreszariós alapon kerül sor. Izlandon érdeklődnek a magyar zeneoktatás, ezen belül is a Kodály-módszer iránt, ez lehetőséget teremtett néhány magyar zenetánárnak izlandi munkavállalásra.

1992 márciusában Izlandi-Magyar Baráti Társaság alakult Reykjavikban, A Társaság terjeszti itt a magyar kultúrát.

Magyar részről alapítványt hívtak életre a kétoldalú gazdasági és idegen-

forgalmi kapcsolatok fellendítésére.

Évről évre növekszik a magyar egyetemeken, főleg orvosi és művészeti tanulmányokat folytató izlandi diákok száma.

Annak ellenére, hogy a két ország állampolgárai 1990. óta vízummentesen utazhatnak Magyarországra, illetve Izlandra utazó turisták nem számottevők. Ennek oka részben a földrajzi távolságban, valamint az árszintek igen jelentős eltéréseiben keresendők.

*

Egy hete érkeztem Reykjavikba, nyelvtanulás céljából cselédeskedem. Mikor megszületett döntésem, hogy idejövök, felvettem a kapcsolatot a Magyar Liget oslói munkatársával. Budapesten nőttem fel. A szakközépiskola után újságírást, majd idegenforgalmat tanultam. Jelenleg is tanulok, a norvég Bodø-i Főiskola online kurzusát végzem, Northern Studies szakon. Izlandra való utazásomig egy online könyvárúházból dolgoztam. A következő tanulmányi félévet az Izlandi Egyetemen tervezem folytatni.

Újságírói tanulmányaim során lehetőségem volt egy budapesti iskola-újságba interjúkat készíteni. Legutóbb Erna Omarsdottir izlandi kortárs táncművészt kérdezhettem, aki a nyáron, társával, Johan Johanssonnal mutatta be legújabb darabját Budapesten, IBM-4 címmel.

Skandinávia iránti rajongásom azzal kezdődött, hogy amikor a skandinavisztika szakra akartam jelentkezni, minden, a felvételre ajánlott irodalmat elolvastam. Nagyon megszerettem az északi irodalmat, de sajnos hagytam magam lebeszélni a jelentkezésről.

Egy évvel ezelőtt már jártam Izlandon, legfőképp az izland-magyar focimeccs miatt, s akkor szerettem bele igazán ebbe az országba.

Szeretem a tenger közelségét, Reykjavik egyszerűségét, különleges atmoszféráját.

Katona Mária

Egy igaz ember és magyar

Az ötvenhatos Kovács Károly

Mindannyiunk Kovács Karcsija – a koppenhágai - dániai, sőt skandináviai magyar élet egyik fontos kulcsszereplője, 2006 augusztus 6-án távozott e földi életből, (akarata szerint a lakásában, szerettei körében aludt el végleg).

1931 július 10-én született Miskolcon. Katonatiszt édesapja révén 1940 és 1944 között Kolozsvárott is élt, ahová mindig szeretett volna még eljutni, de tudtommal ez nem adatott meg neki még egyszer. (Jöttek hozzá viszont az erdélyi menekültek, leginkább a '90-es évekbeli nagy kirajzás idején – de erről majd később pár szót.)

A II. Világháború után Sopronban éltek, a családi előélet miatt meglehetősen sanyarú körülmények között egy jó pár évig. Gimnázium után először, sógora segítségével kitanult villanszerelőnek. Végülis azonban – hogy rövidre fogjuk a bevezetőt – bátyja után neki is sikerült Budapestre kerülni, ahol felvették a Műegyetem biokémia szakára 1953-ban.

Az 1956-os októberi nép felkelésben, forradalomban (kinek, ahogy tetszik!), ha nem is fegyverrel, de igencsak derekasan résztvett. Ott volt 'mindenhol', segített, ahol tudott, hol villamost tolni, hol szobrot dönteni, hol ápolni... Azután pedig először Bécsben kötött ki, ahol az elsők között fogadta el a dán meghívót, ami 1000 menekült befogadására vonatkozott.

Ő volt az első, november 13-án Bécsből Dániába érkezett '56-os magyar. A fényképen a Koppenhágai reptéren, Poul Trier Pedersen dán újságíróval láthatjuk. Aki később egy könyvet is kiadott Ungarns Frihedskamp/En öjenvindeberetning címmel (Samleren). A véletlenül korábban Budapesten tartózkodott dán szemtanú éppen a Karcsi által hozott *sztalincszima* darabot vizsgálgatja.

Itt először Aarhusban folytatta tanulmányait, majd a svédországi Lund egyetemén kapta kézhez kémikusi diplomáját. A horsholmi gyógyszergyárban kezdett dolgozni, de végül

is a világ egyik legnagyobb – főként inzulin gyártásban erős – gyógyszergyárában, a koppenhágai Novo Nordisk-ban kutatott, egészen nyugdíjba vonulásáig.

Természetesen ez így is megbecsülésre méltó életút, de semmit sem mutat abból az EMBERBŐL, akit 1986, Dániába érkezésem szinte első perce óta (figyelemmel kísérte a frissen érkezőket is!), vagyis húsz évig volt szerencsém ismerni, és igen megszeretni. Karcsi ugyanis a halála előtti néhány hónapig jószerivel csak másokkal és a köz ügyeivel foglalkozott. Szeretett ugyan jókat enni, inni (mértékkel) kicsit udvarolgatni, utazgatni néha, de, de... Igazi elemében akkor volt, amikor segíthetett valakiknek. Egy-egy ebédmeghívástól a szállásadásig (lakását Hotel Budapestnek hívta) avagy erdélyi menekültek Kanadába segítéseiig mind anyagilag, mind az ügyintézésben való részvételig. Szinte mindig voltak ilyen segítézetjei,

mind az *átutazók*, mind az itteniek között, és az sem zavarta, hogy az évek során sajnos többen is adósai maradtak, akár pénzben, akár hálában... De felsorolhatatlan azok száma is, akik nagyon sokat köszönhettek neki, és ezt igyekeztek is valamilyen formában meghálálni; egészen az utolsó pillanatokig. Természetesen családját is segítette, fiát, két unokáját, de barátai családját is, ha kellett. A gyerekek is szerették, és nem azért mert mindig volt a számukra valami kis csemege, hanem mert érezték a figyelmet, és a humora is jó volt, mind a gyerekeket, mind a felnőtteket illetően (bár ez utóbbiban olykor elég szabadszájú volt, de soha nem ordenáré).

Na és hát ő volt az egyetlen, aki soha nem frakciózott, hanem kivétel nélkül minden magyar rendezvényre elment, legyen az követségi, avagy civil szervezés, és időt, fáradozást áldozva, tőle telhetően pénzt nem

kímélve támogatott minden próbálkozást, megrendelt minden nyugati kiadványt, és ha kellett, ha néha óztkodva is, a leghálátlanabb szerepeket is vállalta minden egyesületben ahol erre megkérték. Alapító tagja volt a Hamvas Béla Klubnak, de volt például egy időben a Klub pénztárnoka is, csak azért mert a törvény előírt egy ilyen funkciót, ugyan szinte teljesen ráhagyta, ahogy mondta, az anyagiakhoz jobban értőkre a gazdálkodást. De volt ő később vezetőségi tag a Duna egyesületben, és tisztségviselő a (voltaképpen ma is csak papíron létező) úgynevezett Dániai Magyarok Országos Tanácsában is, meg már ki emlékszik, mi és hol még – csak azért, hogy történjen valami, hogy ha lehet, még megmaradjunk, aktivizáljuk a magyarságunkat valahogyan.

Figyelte az otthoni történéseket is, nagy rádióhallgató volt például (BBC, SZER, később már leginkább csak a Kossuth - bár még az internetes Világrádióval is megpróbálkozott!), az utóbbi időkben ugyan egyre kesernyésebben kommentálva a hazugabbnál, hazugabb fordulatokat - minden politikai oldalon.

Nem volt vallásos (de hitt a TÖRVÉNYEKBE), hasonlóan boldogult, rajz-ábrázoló geometria tanár édesapámhoz) azért eljárt a magyar misékre, olykor még Helsinborgba is elutazván, találkozni a magyarokkal, és támogatni minden kis lépést, főként itt, de Svédországban is.

Már nagy beteg volt – hónapok

alatt *fölrobbant* az öregkori leukémiája – amikor meglátogattam, és hát kimondva-kimondatlanul elbúcsúztunk. Kivételesen lekísért az épületkomplexum portájáig, hogy sétáljon egyet a napon mint mondta. Megöleltük, megpusziltuk egymást, és hát nem is tudtam elindulni míg tekintetemmel követtem visszaútját – könnyekkel a szememben bevallom - a lépcsőház ajtájából visszanezett és mosolyogva intett...

Ezután már az egyre szomorúbb, korházból ki, kórházba be menet következett, (noha, mint elmesélte telefonban, kérte, hogy ne kísérletezzenek rajta, szép élet volt, de elég...) de egyszer még akaratlanul is megnevettettem.

Az utolsó napjai egyik éjszakáján vele álmodtam. A dán királynőnél voltunk látogatóban. Kedves volt, lekezeltünk, mondta örül, hogy megismerkedtünk, de van egy kis gondja, hogy fahéj kellene a legújabb süteményébe. Megígértük, hogy lesz, és elbúcsúztunk illendően. Mondtam Karcsinak, hogy majd beszerezem másnap, de ő hajthatatlan volt, ismer egy helyet mondta, ami nyitva van, most megyünk és megvesszük. Így is történt, de mire visszaértünk mise volt a palotában. A királyi család külön páholyban, no és sok udvari nép. Odaadtuk hát a fahéjat egy udvaroncnak és leültünk magunk is, de amint a lelkész prédikálni kezdett Karcsi felállt, és fogván jellegzetes bőr hátizsákját elindult kifelé mondván. 'Nem bírom ezt a kenetteljes dumát hazamegyek' Jó mondok, de magam maradok, kíváncsi vagyok. El is indult kifelé, és utána egy tucatnyi királyi, udvari gyerek kis színes hátizsákjaikat fölveve... Itt az álom vége (azóta is töröm a fejem persze jó néhány részletének jelentőségén...).

Másnap reggel természetesen felhívtam, és elmeséltem neki az egészet. Jót nevetett, és azt mondta: „Mindig tudtam Ervinkém, hogy jó fantáziád van”; és hiába tiltakoztam mondván, hogy ez álom volt ugye, csak mulatott rajtam, és az egészen.

No most ez az álom történet nem azt jelenti, hogy azon barátai, és tisztelői (mintegy ötvenen; közöttük a magyar nagykövet) akik szeptember 3-án a Jézus Szíve katolikus templomban emlékmisét adattak neki, bármi módon *akarata ellen* cselekedtek volna! Ki mit hisz, gondol, tud megteszi, ami tőle telik, ha szeretett valakit, és hát

nagyon szerettük őt sokan. Könyvet lehetne írni akár a vele történekből, akár az ő anekdotáiból. Ha ebből talán nem is lesz semmi, de az biztos, hogy amíg élünk, akik ismertük őt, mindig a legjobb szívvvel fogunk rá emlékezni; gyakran és lehetőleg vidáman.

Amint egy ifjú otthoni barátnőm, - akivel, egy ittléte során meglátogattuk egyszer Karcsit a lakásában - mondta, amikor megtudta, hogy meghalt:

„akárhol is van biztosan megnevettet mindenkit, és maga is nevet...”

Ámen.

Szeretettel:

Lázár Ervin Járkáló

A koppenhágai Hamvas Béla Klub elnöke, a tagság, a szimpatizánsok, és a volt Látókör tagjai nevében is részvétét fejezi ki a hozzátartozóknak, és hát mindazokkal mélyen együtt érzünk, akiknek hiányzik, és hiányozni fog...

Sajnos csak rettenetes minőségű, és elkeserítően kevés fotó áll rendelkezésemre, de ez itt homályossága ellenére (bár talán mintha most így még autentikusabb is lenne?) azért fontos, mert egy olyan látóköron készült (mely havi klubeseemény egyik leghűségesebb résztvevője volt, jó tíz éven keresztül, mindig a tudományos józanságot képviselvén a palettán), ahol is mintegy „kitüntetésképpen” kapott egy klubtrikót, egyik szimpatizánsunk kisfia (Ginkgo; apja balra) világátölelő nyuszi rajzával.

HÍREKHÍREKHÍREKHÍREK

* A Művészeti Szövetség Kupola - termében 2006. március 11. és április 9. között volt Löffler Ervin Oslóban élő szobrászművész kiállítása.

* Március 11.-én az oslói Koncertház Kamaratermében adott óriási sikerű koncertet az északi turnén szereplő Bartók Vonósnégyes. Az együttes tagjai Komlós Péter (I. hegedű), Hargitai Géza (II. hegedű), Németh Géza (brácsa), Mező László (gordonka). A műsoron Mozart, Bartók és Beethoven egy-egy műve hangzott el. Kuti László, a Magyar Köztársaság oslói nagykövetségének tanácsosa, több éves oslói tevékenységének utolsó szervezői akciója eredményeként, a zsúfolásig telt teremben, szinte a világ minden nácója képviseltette magát.

* Március 18.-án tartotta a norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK) megemlékezését az 1848-49-es forradalomról és szabadságharcról. Az ünnepi beszédet Kuti László, a Magyar Köztársaság oslói nagykövetségének tanácsosa tartotta. Henrik Ibsen *Magyarország 1849* című írása, valamint Petőfi Sándor naplórészletei hangzottak el Kozák Katalin előadásában. Horváti Eszter és Szabó Ágnes népdalokat énekelt, furulyán kísért Hallgeir Frydenlund.

* Az oslói Filmintézet (Cinamateket) EUROODOK 2006 című Filmfesztiválján március 23.-án, a nyitónapon vetítették Papp Gábor Zsigmond 2004-ben készített, *Az ügynök élete – belügyi oktatás a Kádár-korszakban* című, 22 perces filmjét. 25.-én vetítették Varga Ágota *Leszármazottak* című, 37 perces portréfilmjét Endre Zsigmondról, Magyarország egyik leghírhedtebb háborús bűnösének, Endre Lászlónak a fiáról.

* A március 23.-i Irodalmi Teadélutánon Juhász Gyula és Kovács Ferenc filmrészletekkel, video-klippel, slágerbetétekkel nosztalgizáltak *...azok a 60-as évek — zenés irodalmi séta...* címmel kulturális élményeikről, ifjúságuk Pestjéről. Az oslói magyar nagykövet rezidenciáján zajló est háziasszonya Krausz Judit volt.

* Mészáros Márta filmrendező munkássága a Magyar Filmklub oslói sorozatának egész éves programja. A második estre 2006. március 25.-én, a harmadikra szeptember 30.-án került sor. Az előbbin Mészáros Márta 1970-

es évekbeli munkásságáról beszélt Kovács Ferenc. Az utóbbin a *Napló* sorozatból láthattunk részleteket.

* A Nagyvilág világirodalmi folyóirat márciusi különszámot szentelt a kortárs svéd irodalomnak. Az anyagot Per Helge költő, kritikus állította össze. A verseket Kovács Ferenc, a prózát Anna Bihari Anderson és Kunszenti-Kovács Dávid fordította. A svéd különszámot Fázsy Anikó, a Nagyvilág főszerkesztője, Per Helge és Kovács Ferenc jelenlétében április 10.-én mutatták be a Magyar Írószövetség Székházában. Kalász Márton, az Írószövetség elnöke mondott köszöntőt. Közreműködött Oberfrank Pál, a Vígszínház színművésze. A rákövetkező napokban Szegeden, a Radnóti Miklós Gimnáziumban és Nyíregyházán a Móricz Zsigmond Városi és Megyei Könyvtárban is bemutatkoztak a márciusi szám alkotói.

* A norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK) április 22.-ei filmestjén Kovács Ferenc Mészáros Márta filmrendező munkásságáról beszélt. A számos filmrészlettel illusztrált esten szó esett arról, hogy az 56-os események 50 éves évfordulójának tiszteletére Mészáros Márta lesz a Cinamateketben, az oslói Filmintézetben tartandó Magyar Filmhét díszvendége.

* Az április 26.-i Irodalmi Teadélutánon Kari Kemény műfordítóval beszélgetett Kovács Ferenc. Az oslói magyar nagykövet rezidenciáján zajló est háziasszonya Krausz Judit volt.

* A június 7.-i Irodalmi Teadélutánon Buday Károly fotóművész tartott vetített képes életmű-bemutatót a már sok helyen publikált fényképeiből. Az est háziasszonya Krausz Judit volt.

* A 77. Ünnepi Könyvet nyíregyházi rendezvénysorozata keretében sor került Kovács Ferenc könyvgrafikáinak kiállítására. Az öt vers- és prózakötet közel 30 grafikáját mutatták be a Nyíregyházi Városi és Megyei Könyvtár tanácstermének falain. A kiállítást Szepessy Béla grafikus, főiskolai tanár nyitotta meg. Fellépett a Cantemus Gyermekkorús Szabó Dénes Kossuth díjas karnagy vezényletével.

* Június elsején a nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnáziumban Rendhagyó

irodalom óra keretében Kovács Ferenc tartott előadást a *Kortárs norvég irodalom* címmel. Majd Dr. Kunszenti Ágnes mutatta be a Roald Nygård egyetemi professzor *Cselekvő vagy bábú?* című könyvéből készített fordítását.

* Június 10.-én a norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK) szervezésében, Martinovits Katalin vezetésével az Akershus erődöt tekinthettük meg. Napjainkban az Akershus erőd Oslo egyik fő turisztikai látványossága – többek között itt található a királyi sírkápolna és a Norvég Ellenállási Múzeum is. Fesztiválok, koncertek, állami reprezentációs események teszik élő történelmi színhellyé. (MK)

* Augusztus 17.-étől két hétig látható Geza Janos Toth rajza a Stenersen múzeumban rendezett Rajzbiennálén.

* Augusztus 20.-án a norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK) szervezésében Bakos Árpád és Tóbiás

Krisztián délvidéki művészek népzenei koncertet adtak a nemzeti ünnepünk alkalmából.

* Augusztus 29.-én az Irodalmi Teadélután keretében került sor Dr. Kemény Ferenc műfordító közelmúltban megjelent *Tengertől tengerig* című fordításkötetének a bemutatójára. Az oslói magyar nagykövet rezidenciáján zajló est háziasszonya Krausz Judit volt. A beszélgetést Kovács Ferenc vezette.

* Az est folyamán az előfizetők átvehették a nyáron megjelent Ághegy II. kötetét s egyben toborozni kezdtük az immár nyomdába került Ághegy III. kötet új előfizetőit, támogatóit.

Szerkeszti:
Kovács Ferenc
 ferenc.kovacs@media.uio.no

Ökológusnak nagy ajándék: 8 hónap Norvégiában

Az első benyomás nagyon fontos számomra, amikor először járok egy idegen országban. Vagy beleszeretek vagy azt mondom magamban, egyszer bőven elég volt belőle. Norvégiával nem mindennapian indult a kapcsolatom. December elején hajóval érkeztem Koppenhágából. Tisztán emlékszem arra, amikor délelőtt 10 körül felmentem a fedélzetre és láttam, hogy még mindig sötét van. Úgy éreztem, valamilyen elvarázsolt helyen járok. Beérkezve a kikötőbe, már éppen át akartam lépni az Oslótól elválasztó utolsó kaput, amikor hirtelen megszólított egy hölgy, hogy legyek szíves vele fáradni. Átestem egy körülbelül egy óráig tartó rutinellenőrzésen. Ki kellett pakolnom a táskámból, elvették a telefonomat és részletesen be kellett számolnom arról, hogy ki vagyok, miért jöttem és meddig maradok. De ez még nem volt elég, le kellett vetköznöm, hogy megnézzék, nem tapasztottam-e magamra drogot. Mindez azért történt velem, mert magyar vagyok. A hölgy szerint a Magyarok köztudottan gyakran csempésznek drogot Norvégiába. Hihetetlenül kiszolgáltatott és megalázó helyzet volt. Könnyes szemmel hagytam el a kikötőt és azt mondtam magamban, ide sem jövök többet. Aztán februárban mégis újra itt találtam magam, mert nem tudtam elfelejteni azokat a gyönyörű napokat, amiket – a vámaffér után - Norvégiában töltöttem. Ennek lassan nyolc hónapja, és most, hogy nemsokára haza kell mennem egyre többet gondolok vissza azokra a csodákra amik itt történtek velem. Egy magyar-norvég házaspárnál voltam au pair, így tehát nem tapasztalhattam meg milyen is az élet egy igazi norvég családban, de a honvágyamat jelentősen csökkentette, hogy minden nap volt valaki, akihez magyarul szólhattam. Ez nagyon nagy segítséget jelentett. Magyar idegenvezetést kaptam mindenhol, és emiatt sikerült a saját anyanyelvemen még alaposabban megismernem Norvégiát. Furcsa módon soha nem tört rám sírasi roham a leküzdhetetlen honvágy miatt, és mindez talán azért, mert boldog voltam, hogy megtaláltam a második hazámat. Valamiért úgy érzem, hogy

ebben az országban biztonságban vagyok, hogy nem kell félnem senkitől és semmitől. Nagy különbség van az osloói és a vidéki élet között, és nekem volt szerencsém az utóbbi megtapasztalni egy csodaszép helyen, Tønsbergben. Ebben az országban előfordulhat az, hogy a telefonomat a múzeum mosdójában hagyom, és amikor másnap visszamegyek, ugyanott találok érintetlenül. Vagy például az, hogy a buszvezető szélesebben hátrarohan a babakocsis anyukának vagy az időseknek segíteni. Emlékszem, amikor Budapestről érkeztem egy éjszaka, s fáradtan, bedagadt szemmel próbáltam megfejteni a menetrendet, hirtelen a semmiből ott termett egy hölgy és megkérdezte, hova szeretnék menni. Majd a következő történt: Oslóba? Hm... négy perc múlva indul egy vonat az x. vágányról, sietni kell! Mozgó lépcsőztél már ezzel a kocsival? Nem?!... akkor menj lifttel! Szó szerint majdnem felrakott a vonatra. Azt hittem csak álmodom. Nem gondoltam, hogy ilyen még létezik a Földön. A mai napig sem tudom ki volt, és miért segített nekem. Nem tudom, más hogy van vele, de ahonnan én jövök, Szabolcs megyéből, ott nem igazán láttam még 70 éves nénikéket és bácsikákat az utcán teljes sport öltözetben kocogni. Csak elképzelem a saját Nagymamám... hogy lehet ekkora különbség?! Itt a sport minenkinek az élet normális velejárója, mint az evés vagy az ivás. Ennek hatására én is feladtam az "ülök a szobámban és két perc alatt benyomok egy tábla csokit" életmóddal. Kocogok... s utána sokkal jobban érzem magam a bőrömben. Megyek az utcán és az emberek mosolyognak, megszólítanak, persze a felét sem értem, de egy kedves mosoly és a túlélő mondatom után "jeg kan ikke snakke norsk" csak kedvesen biccentenek és tovább mennek. Túlzás nélkül állíthatom, hogy ittlétem alatt nem talákoztam egyetlen durva, arrogáns emberrel sem. Folytathatnám még ezt a felsorolást napestig, de azt hiszem, ez éppen elég ahhoz, hogy mindenki megértse, miért is szerettem bele ebbe az országba. Van egy törzshelyem itt Tønsbergben, a Slottsjfell, ahová, ha tehetem, minden nap felmegyek megnézni a naplementét. Kis domb, tetején toronnyal, ahonnan be

lehet látni az egész vidéket. Bármerre is jártam a világban, még soha nem láttam ilyen színeket, amiket a nap varázsol az égre, amikor nyugovóra tér. És ha már az égnél tarunk, ki az, akit nem ejt ámulatba az északi fény látványa?! Egy szokványos márciusi éjszakán, közel éjfélhez, ültem a szobámban, amikor egyszer csak kiabáltak a háziak: Timi gyere gyorsan. Kiszaladtam, felnéztem az égre, és borsózdott a hátam a látványtól. Egy gyönyörű, zöld fénnyaláb játszadozott a csillagokkal vidáman. Könnybelábadt szemmel, mozdulatlanul álltam és köszönetet mondtam, magam sem tudom kinek, hogy ezt átélhettem. Azt hiszem nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hogy láthattam ezt a természeti csodát, mert ennyire délen nagyon ritka. Úgy éreztem, csak nekem jelent meg, mint ajándék Norvégiától... még egy ok, hogy maradjak. Gyermekkorom óta arról álmodoztam, hogy vajon milyen lehet tengerparton élni. Érezni az illatát, hallgatni a morajlását, a sirályok rikácsolását, érezni a kellemes, sós szellőt az arcomon, sétálgatni és kagylókat gyűjtögetni, amikor csak kedvem támad. És most ez is magadatott nekem. Ha szomorú voltam vagy csak gondolkodni akartam, lementem a tengerpartra a kedvenc cd-met hallgatva, és csak ültem ott órákig, erőt gyűjtve a tenger fehér hullámaiból. Úgy érzem, ez a nyolc hónap hatalmas segítség volt abban, hogy jobban megismerjem önmagam. Most haza kell mennem, hogy lezárjam a lezáraltlat, hogy átvegyem azt a papírt, a diplomámat, amiért olyan sokat tanultam. Van-e egy ökológusnak nagyobb ajándék annál, mint hogy olyan országban élhetett, dolgozhatott, ahol a természet az úr? Fantasztikus élményekkel, új barátokkal, és egy szerelemmel távozom abban a reményben, hogy hamarosan visszatérhetek oda, ahol le szeretném élni az életem.

Tóth Timea

Egy felejthetetlen év

Zsáry Noémi naplójegyzetei

Pontosan egy évvel ezelőtt hatalmas lehetőséget kaptam: egy évet tölthettem Norvégiában, a leirai Valdres Népfőiskolán. Mindez Kovács Ferencnek és többeknek köszönhető, mindemellett isteni ajándéknak is érzem. Már édesanyám is tölthetett Osloban 4 hónapot egyetemi ösztöndíjjal és visszaemlékezéseiből Norvégiát csodálatos helyként, már-már mesebeli tájként ismerhettem meg. Igen, most már én is tudom, hogy pár hónap tartózkodás ebben az országban nem múlhat el nyom nélkül, ide egész életében visszavágyik majd az, aki megismerhette az ország egyedülálló természeti, hagyománybeli, történelmi, építészeti értékeit. 2005 augusztus közepén anyukámmal érkeztem Oslóba. Mindezek ellenére nagyon izgultam: még soha nem töltöttem egy teljes évet az otthontól távol. A lehetséges hazalátogatások ellenére ez mégiscsak nagy idő! Oslóban gyönyörű napokat tölthettünk, ezalatt bejártuk a várost és környékét. Lenyűgözött a Bygdøy félszigeten látható skanzen, de a Munch Múzeum, valamint a Nemzeti Galéria is. A búcsú napja hamar eljött: a hétvégét már a népfőiskolán töltöttem. Nagy segítség volt, hogy többen elkísértek. Először kicsit rosszul éreztem magam, hiszen a sok-sok diák, a szüleik, a tanárok számomra teljesen új, először hallott nyelven beszélgettek. A kezdeti gyomorfájás, idegesség hamar elmúlt, miután a világ egyik legkedvesebb, legszimpatikusabb iskolaigazgatójának, Björg Herberg Gloppennek és tanárnőimnek, Hannénak és Monának bemutatkozhattam. Nagy bátorítás volt az ő kedves szavak. Hanne megkereste velem a kicsiny norvég osztályom tagjait: Menget Kínából, Estebant Chiléből és Bolt Szudánból. Így már nem éreztem magam olyan elveszettnek, hiszen Esteban még angolul sem igazán tudott. Osztályunk éppen azért lett nagyon jó, hiszen egymás segítségére szorultunk. Norvég diaktársaink is hihetetlen kedvességgel fordultak

felénk, sokukkal már az első napon jól elbeszélgethettem. Az ős hamar eltelt: leginkább norvég tanulással, ismerkedéssel kirándulásokkal. Nagyon izgalmas volt mind jobban megismerni Valdrest, a norvég szokásokat és nem utolsósorban ezt a teljesen más életmódot. Nekem az új, a minőségileg jobb életforma tetszett meg: a rengeteg túrázás, sportolás, finom és egészséges ételek, a problémák nyugodt megoldása, az egymás felé mindig jó szándékkal fordulás. A természet szeretete, azzal szoros kapcsolatban élés. Nagyon megszerettem a hegyi túrákat és ez annak is köszönhető, hogy ehhez kiváló lehetőségeket nyújtott az iskolától nem messze elnyúló Jotenheimen hegység magas csúcsaival, egyedülálló kilátásával. Beleszerettem a hegyekbe! A túrázás mellett jutott idő a tanulásra is, szükség volt rá, hiszen már szerettem volna bekapcsolódni a nagy beszélgetésekbe, az ún. „internátusi életbe”.

Október közepére már eljutottunk az alapokig, de tudtam, hogy ha gyorsabban szeretnék haladni, akkor a közös norvég órák mellett saját szorgalomból is kell tanulnom. Sokat segített, hogy minden nap, a nap minden percében norvégot hallottam magam körül.

Őszi kirándulásunk célja Lillehammer volt. Meglátogattuk a skanzent és a mellette lévő múzeumot, mely hihetetlenül jól mutatja be az teljes norvég történelmet a jégkorszaktól egészen napjainkig. Nagy ajándéknak éreztem, hogy osztályom a nyelv mellett a kultúráról is sokat tanulhatott. Hanne tanárnő mindent megtett, hogy minél többet megismerhessünk és megszeressünk: festészetet, építészetet, népművészetet egyaránt. Sokat köszönhetünk neki. Mégis... ami számomra a legfontosabb volt az iskola életében: a keresztény nevelés, a közös összejövetelek, az éneklések. Minden csütörtökön keresztény alkalmakon vehettünk részt, melyeknek mindig meleg, szeretetteljes légköre volt. Éppen ezért nevezhettük iskolai összejövetelnek is, hiszen csak kevesen hagyták ki. Vasárnaponként a közeli templomba jártunk, ahol a norvég vallási életbe is bepillantást nyertünk.

Új egyházat ismerhettem meg ezáltal. Bár így sem unatkoztunk, lehetőségünk volt különböző foglalkozások közül kettőt választani. Nehéz volt, mert sok új dolgot próbálhattam ki: lovaglás, terepbiciklizés, salsa, sziklamászás...csak hogy párat említek. A salsát és a sziklamászást választottam. Ez utóbbi hihetetlen nagy élmény volt: az a pillanat, amikor egy nehéz sziklafal megmászása után a falu fölé magasodó hegyről nézhettem le az alattam elterülő Leirára, a környező tavakra, a szomszédos hegycsúcsokra.

Hamar beköszöntött a tél, melytől talán egy kicsit féltem, mert tanárnőim előre figyelmeztettek, hogy itt nem ritka a téli depresszió, sötétnek és hidegnek érezhetem ezt az évszakot. Visszagondolva mindezekből semmit sem tapasztaltam: életemben nem láttam még ilyen csodálatosan szép telet, csillogó, kristálytisza hóval, mely mindent beborított. Ezt a korai sötétedés, a lámpák sárgás fénye még szebbé tette! Meghatározó döntés volt a sífutás, mint különóra kiválasztása: ismét teljesen új dolgot próbálhattam ki. Ebben is, mint minden másban, nagyon segítőkészen tanított a tanárnőktől kezdve mindenki. A másik népszerű, de általam még nem próbált sport, melyben nagy segítségre szorultam, a sílesiklás volt. A szomszéd falu sípályája tökéletes hely volt arra, hogy megtanuljam. Életem nagy élménye! Sajnos a hokizásban „csúfos kudarcot” vallottam, így meg kellett elégedjek mások csodálásával. Téli utunk kis osztályommal Oslóba vezetett. Immár csak hárman voltunk, mert a kínai Mengnek abba kellett hagynia az iskolát. Ez legfájdalmasabban engem érintett, hiszen legjobb barátnőmnek tudhattam. Mint minden rossznak, így ennek is tapasztalhattam a jó oldalát, mert így közelebbi kapcsolatba kerültem a norvég lányokkal. Újabb kirándulásunk célja ismét a művelődés volt: a Hennie-Onstad Kulturközpont megtekintése után a Nemzeti Színházban egy előadást néztünk

meg, másnap pedig a Technikai Múzeum és a Munch Múzeum következett. Ugyan csak két napot töltöttünk Oslóban, de nagyon nagy élmény volt mindhármunk számára.

A tíznapos, márciusi szünet után, melynek során lehetőségem volt – két kedves embernek hála – a nagyon szép nyugati kikötőt, Bergent bejárni, következett az utolsó, tavaszi időszak... sokunk nagy bánatára. Hiszen mindenki úgy érezte, hogy ez a nem egészen egy év – mintha két hét lenne – egyik percről a másikra szaladt el. A tavasz bővelkedett a jobbnáljobb programokban és persze tennivalókban.

Március végén a friluftsliv- osztállyal lehettem az ország nyugati felében egyhetes vitorlás-túrán. Az eső ellenére nagyon jól sikerült a program. A tájban való gyönyörködés mellett a vitorlázás elméleti alapjait is megtanulhattuk két helyi, kedves matróztól.

Tavaszi kirándulásunk Ale-sundbe vezetett: itt a szecesz-sziós stílusban újjáépített város

végigjárása mellett halászkirándulásra is mehettünk a helyi halászok társaságában, de megnéztük a borgundi stavkirkét, Laerdal műemléki védettségű, apró házait és a közeli gleccsermúzeumot is.

Nyelvtanulásunk is a végéhez közeledett, így két próbatételt is ki kellett álljunk: elsőként az osztály minden tagja PowerPoint kisfilmen bemutathatta saját országát, népe kultúráját, hagyományait a norvég diáktársainak. Második, már nehezebb és meghatározó próbatételünk a Bergenstest nevű, májusi norvég-vizsga volt. Ha nem is a legjobban sikerült, kézzelfogható bizonyítékom van arról, hogy megérték egy nyelvet.

Utolsó, „búcsúkirándulásunk” színhelye egy Fredrikstad melletti kis sziget, Tjellholmen volt. Ide az iskola minden diákja és a teljes tanári kar eljött. Szép befejezése volt a csodálatos, élményekkel, új, ismeretlen dolgok megtapasztalásával teli évnak.

Én nem szomorkodtam olyan nagyon, mert már tudtam, hogy az egész nyaramat az iskolában tölthetem - munkával. Nagyon örültem a lehető-

ségnek, hiszen meghosszabbította ottléteimet, s nyelvtudásomat is tovább csiszolhattam. A takarító munka mellett alkalmanként a helyi fogadóban is felszolgáltam, tovább ismerkedve a norvég szokásokkal, különböző ételekkel: konfirmációk, évfordulók, ünnepek során. Nagyon jó tapasztalatom, hogy főnökeim segítőkészen, nagy kedvességgel irányítottak.

Egy tökéletes, gyönyörű évet tölthettem el Valdresben, melynek során rengeteg új embert ismertem meg, bejártam Norvégiát, önállóbbá váltam és nem utolsó sorban egy szép nyelv ismeretével gazdagodtam.

Még egyszer köszönöm mindenkinek, aki segített, Norvégia a második otthonomná vált, ahová életem során bizonyára mindig vissza vágyom.

„Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról”

A nyugati régióban Svédországban jónak mondható az anyanyelvi oktatás, de az Európai Unióban jobb is lehet. Mert kell! Folytatjuk előző számunkban kezdett sorozatunk. Nevelők, szülők tanulságos hozzászólásait reméljük és várjuk.

„Ahány nyelv annyi ember.”

Az ember nem választhatja meg a családját. Beleszületünk a családba, függetlenül attól, hogy tetszik ez nekünk vagy sem.

Ugyanígy van ez a kultúrával is. A mi családjunkban szinte naponta elhangzott az a magyar mondás, hogy: *Ahány nyelv annyi ember.*

Nem akármelyik nyelvről szeretnék szólni, hanem anyanyelvünkről, a magyar nyelvről.

A Magyar Liget előző számában megannyi problémát szóltattak meg anyanyelvi tanáraink.

Két gyermekem vegyes házasság gyümölcse. Sokszor felteszik azt a kérdést, amit társaiktól gyakran hallanak:

- Ti magyarok vagytok-e vagy svédek?

Megszokott válaszuk:

- Félig magyarok, félig svédek vagyunk.

Egy ideig elfogadtam ezt, ma már nem. Gyermekeim egészében magyarok és egészen svédek is. Alapvető különbség. Érthető, hogy magyarként és svédként is teljes kultúrájú embereket kell faragnunk gyerekeinkből. Legyenek teljes értékű magyarok és teljes értékű svédek! Ezen azt értem, hogy nyelvi tudásuk mindkét nyelvben fejlettségüknek megfelelően.

Nagyobbik gyermekem négy évvel ezelőtt hatéves korában kezdte az első osztályt Erdélyben, Marosvásárhelyen. Folyékonyan megtanult olvasni, eléggé helyesen írni. Sajnos azóta nem fejlődött kellőképpen, felejté azt is, amit eddig tudott. Nem csoda.

A heti egy óra anyanyelvi oktatás nem biztosíthatja a fejlődést. Az oktatási csoportokon belül, a gyerekek közötti anyanyelvi szintkülönbség is gátolja ezt.

A választások óta megváltozott politikai helyzetben talán még inkább okom van aggodalomra. Anyanyelvi oktatóink minden tőlük telhetőt megtesznek az oktatás elfogadható színvonaláért. De ez nem elég.

Fontos az, hogy a szülők oda álljanak gyerekeik mellé, gyakorolják a magyar tollbamondást, az olvasást, a szóban és írásban való fogalmazást.

Magyar kultúránk méltó megőrzéséhez elengedhetetlenül fontos anyanyelvünk ápolása.

Az anyaországon kívül élő magyarok kulturális támogatása nem kielégítő. Nekünk az anyanyelvi oktatásért és művelődésért meg kell küzdenünk. Együtt erővel talán többre megyünk. Szülői összefogással, pótolhatjuk azt, amit mostoha anyaországtól hiába várunk.

Miklós Emma.

Segítőkéz anyaországiak

Tisztelt Svédországi Magyarok!

Székely Anikó és Menyhárd László vagyunk. Budapesten élünk, és egy óvodát működtetünk. Felmerült egy pályázat kapcsán annak a lehetősége, hogy külföldi óvodákkal vegyük fel a kapcsolatot, támogatott tanulmányút formájában. Sajnos, csak pár napunk van a pályázat be-

adásáig, és elég sürgősen kellene kapcsolatot találnunk külföldön működő óvodákkal, kisiskolákkal. Természetesen az összes költség (utazás, szállás, stb.) minket terhelne, a külföldi óvoda csak az életébe való betekintést, ismerkedést kellene biztosítsa. Több intézményt szeretnénk felkeresni. A cél-országok Dánia, Nagy Britannia, Svédország és Finnország.

Amire szükségünk lenne az egy számunkra faxon elküldött meghívó levél lenne az óvoda vezetőjétől, amivel alá tudnánk támasztani a pályázatban az utazást, valamint az út tervezéséhez is szükség lenne az ismerkedésre nyitott intézmények ismeretére.

Természetesen mi is szívesen látnánk vendégül Svédországból Magyarországra érkező pedagógusokat Budapesti óvodánkban.

Amennyiben van valamilyen ötletük, kérjük mielőbb vegyék fel velünk a kapcsolatot.

Válaszukat várva

Sz. Anikó és M. László!

www.delfinovi.com
Delfin óvoda
1188 Bp. Zrínyi utca 41/b

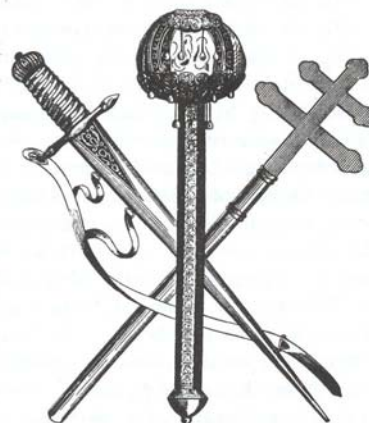
A MAGYAROK TÖRTÉNETE — 5

Géza fejedelem hatalmát ősi szokás szerint fiára, Vajkra, kívánta hagyni, de ehhez a magyarok hagyományai mellett az európai élet törvényeit is figyelembe kellett vennie. Így jutott el a jövőt diktáló kereszténység tiszteletéig. Fiának a nevét a keresztségben azért változtatta Istvánra, „mert ami István a görög nyelvben, korona a latin beszédben”, nevelését pedig keresztény papokra bízta, és tizenhét éves korában, Henrik bajor hercegtől, annak valóságos leányát, Gizellát kérte néki feleségül, akivel aztán sok hittérítő és lovag jött Bajorországból. Apja halálakor Istvánnak védenie kellett fejedelemségét, ugyanis „a magyarok feletti főhatalomnak már a Taksony-Géza uralomváltás idején vissza kellett volna szállnia az árpád-leszármazottak első ágára, Tarkacsu vonalára. Akkor Géza kiegészített a hagyományos öröklési rend szerint jogosan igényt tartó Tar Szerinddel, aki ezért a Balatontól délre eső vidéken kormányozhatta a magyarokat. 997-ben, amikor Géza meghalt, Tar fia Koppány bejelentette igényét a fejedelmi tisztre és az ősi magyar szokások szerint, az elhunyt nagycsaládjában legidősebb férfiként, az özvegyet feleségének is magának kívánta. Igazát, mai felfogásunkkal, érthetetlennek tartjuk, pedig ugyebár, ma is ragaszkodunk hagyományainkhoz. Sarolt, az erdélyi gyula lánya, bár Gézához hasonlóan fél-keresztény lévén, tisztelte a szokásokat, de nyilvánvalóan fia hatalmát támogatta. Harcra keltek hát eleink, és István tábora, az idegenek segítségével legyőzte Koppányt. Aztán nem magyar szokás szerint testét négybe vágták és azért tüzték ki *Székesfehérvár* kapujára, hogy Szabolcs vezér dédunokáit, a *veszprémire*, hogy Szalóknak leszármazottjának és Koppány híveinek, a *győrre* pedig Szemerének, az erdélyi *Fehérvárra* pedig azért, hogy a Gyulákat és Ajtonyt figyelmeztessék az új hitt felvételének könyörtelen szükségességére. István parancsára, Koppány népét az egyház szolgálóivá tették, a német lovakat pedig meggazdagították.

Törvényeit mégis bölcsnek mondjuk, mert a hagyományainknak megfelelően, többek között a fálvakat, amelyek megnevezése régi nyelvünkben nagycsaládot jelent, és a tízes szervezettséget megtartotta. Minden tízedik falunak kötelessége volt, hogy templomot építsen, az otthonok tüzének őrzőink kívül mindenkinek templomba kellett járnia, és az ott rendetlenkedőket elretentő szigorúsággal sújtották. Ezután is még évszázadokig folyt a nép ragaszkodása a régi hitéhez.

István ezután az európai országok uralkodóinak példájára, felvette a királyi címet, II. Szilveszter pápa koronát küldött neki, amit az ezredik esztendő augusztus 15-én az esztergomi érsek tett a fejére. Uralkodását korszakalkotónak nevezzük, mert az híreszteljük róla, hogy előre látta: a keresztény népek tengerében csak ilyenformán maradhatott meg a magyarság. Más kérdés, hogy az azóta eltelt sanyarú esztendőkből mit sikerült megőriznünk és továbbhagyományoznunk magyarságunkból, és meddig, jutott az ország máig az elnemzetlenedés rögzös útján. „Az egy nyelvű és egyszokású ország gyenge és esendő.” - írta fiának, Imrének, nagy királyunk, s ezt vallják azok az országok is, akik a világban szétszórt magyarokat befogadták. Az öreg királyt „a szívök hitetlenségében tévelygő”, tehát pogány urak, a régi törvényekhez híven, mint annak idején Álmost, szerették volna átsegíteni másvilágra, de összesküvésüket István felfedezve, nem ölte meg a régi rend betöltőjét, hanem megvakította. Halála után nem békeség, hanem harc következett a magyar urak között, amely talán még mindmáig tart.

Első királyunkat 1083-ban avatta szentté a katolikus egyház.

A szent korona, a koronázási kard, a jogar és az apostoli kereszt

István

Lundi magyar kisdíákok vallomásaiból

A lundi magyar anyanyelvi oktatás honlapján olvashatjuk (<http://www.modersmal.lund.se/sidor/spraksidor/ungerska/index.htm>) gimnazistáink *Milyen magyarnak lenni* gondolatait. Járai János és Wolf Judit tanítványainak írásai érzékeltetik a szórványban éléssel kapcsolatos gondolataikat, feltárják annak különböző nehézségeit. Az ezeket követő hangulatos versikéikkel köszöntik az őszt.

Milyen magyarnak lenni ?

"Lundban születtem, az egész életemet Svédországban töltöttem. Amikor valaki azt kérdezi, hogy honnan származom, azt felelem, hogy svéd vagyok. Nem azért, mert szégyellem, hogy magyar vagyok, hanem azért mert inkább svédnek érzem magam. Itt jártam iskolába, és a barátaim is svédok. Nagyon örülök azonban, hogy részese vagyok egy másik kultúrának is, és hogy magyarul is tudok beszélni. Szeretek Magyarországon lenni. Minden évben egyszer, leginkább nyáron, meglátogatom szüleimmel Budapesten élő rokonaimat. Különösen az unokatestvéreimmel szeretek találkozni, akik egykorúak velem. Budapestre érkezve kicsit az az érzésem, hogy előnyösebb helyzetben vagyok a hozzám hasonló korú magyar fiatalokkal szemben. Örülök annak is, hogy Budapestet jól ismerem. Úgy érzem amikor Svédországban vagyok, hogy Budapest valamilyen "különleges" hely, amit csak én ismerek. Remélem, hogy a jövőben valamilyen módon hasznomra lesz a magyarságom, és hogy a kétnyelvűségem jól ki tudom majd használni. Azt is el tudnám képzelni, hogy a jövőben Magyarországon éljek és dolgozzak. Úgy gondolom, hogy a magyarságom által szélesedett a látóköröm, és nagyobb megértéssel vagyok más emberek és kultúrák iránt. Sajnos nincs lehetőségem magyar televíziót nézni, de azért megpróbálom követni a magyarországi eseményeket."

Gustav

A lundi magyar iskolások honlapján található egyik díszítő kép.

Milyen magyarnak lenni ?

"Nem könnyű kérdés, de megpróbálom átgondolni, és részletesen leírni, hogy mit érzek. Nem régen, még egy pár évvel ezelőtt, mikor még homokban játszadozó kisgyermek voltam, nem forogtak ezek a gondolatok a fejemben. De ahogy az évek telnek, és lassacskán kezdek felnőni, azon veszem észre magam, hogy többet és többet gondolok származásomra, szülőföldemre és a magyarságra. Kérdéseket, mint, hogy ki vagyok, honnan vagyok, és miért élek itt, azelőtt nyilvánvalónak tartottam, de mostanában egyre jobban érdekel és egyre feltűnőbb. A szüleim, testvéreim úgy mondván a családom egy fontos pont az életemben. Ugyanúgy mint támasz és segély mint egy összetartó lánc a múlttal és a magyarsággal. Az otthonban fogad a szép magyar szó ott fedezek fel újabb és újabb dolgokat a szülőföldemről, az elődeimről. Onnan szállnak elő a rég elmúlt történetek, emlékek. Ott tanultam meg a magyar kultúrát, a tradíciókat és hagyományokat melyek a család nélkül ismeretlenek maradtak volna számomra. Még egy fénypont, egy reménysugár fiatal életemben mikor magyarságom a felszínre van, az amikor a nyári meleg heteket Romániában a rokonokkal, barátokkal töltöm. Az az érzés amely szívemen árad át amikor vágyó szemeim meg-

pillantják szülővárosom és falum, leírhatatlan.

Egy pillanatra visszajön víg gyerekkorom, hallom megint nagymamám meséit, érzem, hogy idetartozom. Könnyezve nézek a határon át, az emlékek feljátszódnak szemeim előtt és érzem, hogy Svédországban boldog vagyok, boldog családdal, barátokkal, de Romániában, csak ott találok meg a boldogságom elveszített felét."

Edít

Az ősz

Süt a nap és csicseregnek a madarak. Van piros, sárga és barnás.

Szép a fű, sok szép fa van.
Az állatok gyűjtik a kotyvalékot télre.
Már az állatok is öltözködnek. És már a gólya repül Afrikába.
Már a fecske is repül!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
Szia!!

Sötét nap, jeges havas eső.
Fúj a szél: sssssssssssss!!!!
És a még több sár sőt már inkább mocsár!!!!!! Elrothadt fák.
Tocsogó fű és elrothadt moha.
Hulló levelek, sok gaz.
Már a hó is itt van.
A jég már a kocsin is megvan.
Szia őszi!!

Peti

ÁRPÁD A PUNK (angol kiejtéssel), DE HATÁRAIN KON DÚL: NEM!

Számtalan példával bizonyíthatjuk, hogy mily gazdag anyanyelvünk. Arany János elismerten a magyar költészet legkiemelkedőbbje, ami írásainak nyelvi gazdagságát illeti. A magyar nyelv gazdagsága a szólásokban, a közmondásokban, a szólásmondások sokaságában és azok elterjedt használatában is megmutatkozik. Mindezekkel nemcsak irodalmi-, hanem köznyelvünk is élhet.

A nyelv rugalmasságának és gazdagságának köszönhetjük az itt következő, az Internetről letöltött és kissé átdolgozott szöveg humorát, amely egy-egy részletével a magyar történelemből idéz. Figyelemre méltóak a tudatos elírások, egyes szavak különírása és összeírása, a rövidített kifejezések és a kétértelmű szavak. Kellemes szórakozást!

Lőrinczi–Borg Ágnes

Cézár nyílj ki, mondta Brutus és belevágta a tört. Hátul Antoniusék öszszesúgtak: Ez már döfi.

Egy katona sehogyan nem akart harcolni a légiósok ellen. Azok csodálkozva körbe veszik, de érdeklődésükre csak ennyit mond: Szabin vagyok. És kezdődött a Kárpát-medence története.

Hun volt, hun nem volt.

Élt egyszer Attila, aki egy hamis damaskuszi pengéjét előrántva így kiáltott: Csoda szar vas!

És lett léssen nosza. Kezdődött a magyar történelem megannyi huszárvá-gással, és megannyi császár metszésével. Tas, alkoss, gyarapíts! Nem Töhötöm. Álmos vagyok. Ez Huba. És megkondultak a harangok és örsbe szűrult az öklük. Sétálunk az Árpádok alatt, Géza kézben. István király vágat fakón. Valaki rálő tömegből, de Gellért kap a lövedék, s ő lött sebbel lobb-al elillan. Országom egy hóhér!

(Halotti beszéd...) Hej! Magyar hon! Van rozsod, volt sok búzád, de nem volt több Árpád.....

Így halt ki az Árpád-ház.

Elpusztult az aranybullát tojó tyúk. IV Béla vagy negyedik Béla, aki korszerűsítette a közigazgatást, felszámolta a tatárjárásokat, egyik nyilatkozatában imígyen szólott: Hej tatárok, tatárok! Hoztok is, bifsztek is.

Az Anjouk úristenit! De Salamon töke még messzire látszott..... Moldva csinált problémának hittük a török sereget is, de mikor Dugonics tituszt kapott, kitört a háború. Néhány végbéli vitéz felsóhajtott:

Csak az a vég, csak azt tudnám feledni... Gyűzött a Dózsa, Gyűzött a Dózsa!

Tegnap a parasztek felkeltek! Megreggeliztek, majd kiegyenesített kaszáikkal üldözték Zápolyát, akit egyébként még veszett kutyák falkája is üldöz. Több is veszett mohácsnál.

A törökök persze tudták, hogy a fának melyik oldala Mohács...

II Lajos maga itta meg a cselének a levét. Földet osztottak. Mindenki kapott egy fél holdat. Az ország három tagba szakadt. Megtanultunk Isztambul, de Gül babát türbe csalták. Húzd rá kóczy! Ne Thököly! Nem oda Buda! Kiabáltunk. Persze, ekkor Buda már rég oda volt. És Salamon töke Mária Terézia kezébe került. De kifogjuk a bécsi szelet a vitorlájukból. És Szilágy Erzsébet ekkor már a fasorban sem volt.

De holló hollónak nem kaparja ki a gesztenyét, mikorra a helyzet tarthatatlanná vált, hát megkérdeztük: Gyalog megyünk, vagy szabadok?! S mint-hogy a válasz a jól hallható igen volt, nem volt kérdéses a cselekvés iránya. Rohantunk a forradalomba, s mikor a közepére értünk, rémulten láttuk, hogy már csak kifelé vezet az út. Futott Jellasics a gyáva, nehezen követve korunk eseményeit.

Kossuth Lajos azt üzente, elfogyott a régi mente... Újat húztak, de valahány csepp esett rája, annyi áldás szájon vágta.

Így éltünk, de élhettünk volna még nagyobb sikereket is.

Petőfi magának választott csillagot. Kossuthból cigaretta lett. Széchenyi lánchídként végezte a Duna két partja között. Bem apó bemon-dta az ultimátumot... És mindenki előtt Világos lett. S a kiegyezés után az ország a milleneumra készült. Megkérdeztük a császárt: Hát asszisi szent Ferencz, hogy ez így jó lesz?

Egy bizonyos Kun Béla egy másik bizonyos Vlagyimir Iljics-től táviratot kapott: Hát maguknak egy szikra táv-

írójuk sincs? De van! És gyerekek tódultak az utcákra és kiabálták miki, miki, Horthy Miki! Lesztek ti még bolsevik. És az illegális kommunista párt illegálitásból illegálitásba vonult.

A Donnál a magyar hadsereg a másodík. Volt.

Kodály figyelmeztet: Kállai kettős politikát folytat.

A háború, ha nem is éppen hiro-simán, de befejeződött. Magyar Rádió, Budapest. 1945. április 03. Jóestét kívánok!

1945. április 04. Jóestét Ivánok!

S egy bizonyos Joszip Sztálin a balti népekhez intézett beszédében eképp szólott: Akinek az Isten eszt adott, ad-jon hozzá Litvánt is! És ez így is Lett.

Elkészülni, vigyázz, Rajk! Kezdőd-nek az ötvenes évek... (Kiadtuk a jel-szót: Aki kesztyűt vásárol, legyen any-nyi esze, nézze meg nincs-e benne az ellenség keze!)

Ávó cézár!

Péter Gábor és Farkas Mihály ellá-togatott egy előadásra. Új tendenciák jelentek meg az amatőrszínjatszásban. A darabokat a vasfüggöny mögött ját-szották. Így történt, hogy a Nemzetibe a Péter és a Farkas ment.

Rákosi Mátyás mindent beismer: Elvtársak, hajszál híján kopasz va-gyok!

(Közmondás: Aki ötöl-hatol, előbb-utóbb ötvenhatol!)

Nem Mindszenti ami fénylik!

Magyar Rádió, Budapest 1956. ok-tóber 22. Jóestét kívánok!

1956. október 23. Jóestét Ivánok!

S mi büszke Magyarok! Büszkék vagyunk tudósainkra. Bánki Donát rekesztett, Csonka Magyarország Kan-dó Kálmánnak köszönhetjük, ha néha-napján nagymamáinkat a Batthyány téren elragadja a HÉV! (Magyar talál-mány a lidércnyomást mérésére kifej-lesztett Manó-méter is.)

Sűrű sötét Erdély! Dühöng a déli széle országunknak.

Határainkon túli határaink vannak...

Nincs Kárpátlás?!

Utazás Lappföldön — 3

Harmadik nap:

Östersund - A Halott Vizesés - A Homoksziget-híd - Kramfors - A Magas Part

Az 1800 méter hosszú Magaspart függőhíd nemrég még Svédország legmagasabb építménye volt

Reggeli közben a helyi Östersund Länstidningben lapozok. Az apróhirdetések között egy érdekes kereszt-név: Tractor. És egy Japán közmondás: „A hegy halomba rakott por.”

Östersundból keletnek fordulunk. A ragundai „Halott Vizesést” az útikönyv szerint Hammarstrand felől lehet megközelíteni. Alig hagyjuk el Hammarstrandot, útjavítást jeleznek a táblák a Ragunda felé vezető úton. Szélesítik az utat. Csúszkálunk a frissen szétszórt vasúti töltéskavicscon. Helyenként kerékgagyig süllyedünk a friss sóderben, úgy szalagunk az óriási erőgépek között. Arnold két kézzel fogózkodik, olyasmit morog, hogy ezt az utat még vékonyabb vonallal jelölik a térképen, mint a paplak felé vezetőt. Ha egyáltalán jelölik. Félórája evickélhetünk, amikor megállunk egy hatalmas úthenger tövében. Megérdeklődjük a rajta ülő narancssárga ruhás figurától, hogy sok van-e még hátra az asz-

faltig? Vagy inkább forduljunk vissza? Vakarja az állát. Jó svéd módra nem tudja eldönteni. Folytatjuk előre...

Örökkévalóságnak tűnő újabb félóra múlva vége a kálváriának, aszfalton robogunk. Ragundában megállunk kérdészködni. A Halott Vizesés? Ahhoz még Hammarstrand előtt kellett volna letérni. Csak a neve viseli a Ragundát. Persze, hogy van jó út arra. Csak nem az útépitésen keresztül jöttök? - int a hátunk mögé.

Két óra leforgása alatt másodszor gurulunk Hammarstrand utcáin. Megtaláljuk a turistajelzést, meredek földút vezet a Halott Vizeséshez. A parkolóból fálépcső vezet a legnagyobb ismert svéd természeti katasztrófa színhelyére, az Indalsälven folyó partjára, az egykori Gedungsen vizesés maradványaihoz.

1796-ban a tutajozást és a lazacvándorlást gátló vizesést egy elvezető csatorna építésével akarták megoldani. A

tavaszi áradásoktól megduzzadt Ragunda-tó vize azonban áttörte a meggyengített homokdomb-gátat, és a Balaton nagyságú tó röpké négy óra alatt kiürült. Az árhullám elsodorta a völgyben a házakat és a malomokat, és iszonyú mennyiségű iszapot és törmelékkel hordott az utakra és a termőföldekre. A 35 méter magas vizesés megszűnt, a tó kiszáradt, és a folyó irányt változtatott. Az építészvezető Magnus Huss - sokak szerint megmentévt kelekótya, tanulatlan kópé, ámokfutó és kalandor keveréke, a sötét telek és a részegítő nyári éjszakák svéd gyermeke - beleszólt a természet munkájába, és megváltoztatta a környék táját.

A közeli Bispgården mellett, Utanedében a Thai Pavilon előtt parkolunk. Nem hiszünk a szemünknek: a senki földjén, zöld fűszőnyeg közepén, egy mesterséges tavacska partján egy csillogó-villogó templom áll. A délibábra emlékeztető, színpompás pagoda felől csilingelésre emlékeztető hangfoszlányokat hoz a szél.

A színpompás pagodát Bhumibol thai király nagyapja, Chulalongkorn sziámi király 1897-ben tett látogatása emlékére emelt a látogatás 101-ik évfordulóján, 1999-ben avatták fel.

A rege szerint egy Sziámba került svéd matróz megmentette Chulalongkorn sziámi király lányát a vízbe fulladástól. Hercegnőt közönséges halandó nem érinthetett, a sziámiak tehetetlenül nézték a vízbe esett hercegnő haláltusáját. Az erről mit sem sejtő svéd matróz a vízbe ugrott, és megmentette a hercegnőt a biztos haláltól.

Chulalongkorn pár évvel a drámai esemény után, az 1897-es stockholmi nemzetközi művészeti és ipari kiállítás alkalmából Svédországba látogatott. Vendéglátója, II. Oszkár svéd-norvég uniós király a kiállítás után országnézésre invitálta a sziámi vendéget. Az ország legszebb tájai közül Norrlandra esett a választás. Gőzhajóval utaztak Härnösandig, onnan az Ängerman-älven folytatták a vízi utat Sollefteå-ig. Innen vonattal Biskopsgårdenre utaztak, onnan pedig Lovaskocsin folytatták Utanedébe, az ismeretlen svéd matróz állítólagos szülőhelyére.

A hétezer táj származású svéd polgár minden év július 19-ikén megemlékezik Chulalongkorn látogatásáról.

Útban a Magas Part felé újabb tíz kilométeres kitérőt teszünk. Megnézzük a régi E4 országút menti, világhíres Sandöbrot. A Lundet, Sandöt és Klockestrandot összekötő Sandöbront, a Homoksziget-hídat kétszer építették fel. Az első híd vázát acél és vas helyett fából készítették, majd a 260 m hosszú fakonstrukciót pontonok és uszályok segítségével átívelték a folyón, és a két hídlábtól indulva elkezdték a beton öntését. A második világháború kitörése napján, 1939 augusztus 31-én, amikor alig 20 méter hiányzott a közepéből, a híd belezuhant a vízbe, és tizennyolc munkás az életét vesztette. Másodsorra a vázat a folyómederbe vert ötezer cölöpre építették. (A 264 m fesztávolságú és 40 m magas hidat 1943-ban avatták fel.)

A déli hídfőnél álló Wästerlunds Konditori cukrászda tetején a neonreklám az első magántulajdonban levő fényreklám volt Svédországban. Építkezési engedély híján a cukrászdát a hídepítő egyik megüresedett barakkjában építették fel. Amikor elkészült, egy éjszaka lebontották az ócska burkot, és a lundei lakosok legnagyobb megdöbbenésére, reggelre egy új ház állt a barakk helyén. Hosszas pereskedés után, királyi engedéllyel meghagyták a cukrászdát.

Visszafordulunk, és félóra múlva már a Golden Gate híd példájára épült, Magas-part hídon haladunk. Az 1800 méter hosszú függőhíd nemrég még Svédország legmagasabb építménye volt. (A 180 méter magas pillérek tetejét egy-egy 12 m magas üvegkúp díszíti.) Megállunk fényképezni az északi hídfőnél levő Hornöberget kilátónál.

Megered az eső, besötétedik. A däckstai vandrarhembem szállunk meg. Négyágyas szoba, csak ketten vagyunk az egész házban. Hozott anyagból vacsorázunk, aztán felpolcolom magam az ágyban. Lássuk, hogy alakul Matti sorsa!

Niemi különálló részletekben meséli el Matti és kis bicebóca barátja, Niila történetét. Humoros pillanatképekben, úgy ahogy az ember a gyermekkorára emlékszik. A két fiú Pajalában, a finn határ melletti, elszigetelt kisvárosban él, ahol a rövid nyarak káprázatosan világosak, de a zöld mezők fölött daloló fülemülék helyett csupán végtelen mocsár és szűnyogok vannak. Ez nem a Carl Larsson képeiből ismert, napfényben fürdő, ártatlan Svédország.

Ez az Oroszország, Finnország és a Skandináv félsziget északi részét átölelő „vodka-öv” része. A gyilkosan zord időjárástól és a szesztől csöpögő, gumós orrú, tornedaliak - Torne(folyó)-völgyi, finn dialektust beszélő lakosok - hallgatagok és gyanakvók. Pornólapokat lapozgató, sárgafogú gyerekeik addig isznak, amíg mondataik csupa mássalhangzóból állnak.

Hamar megtanulják azt, hogy „senkik” és „semmik”.

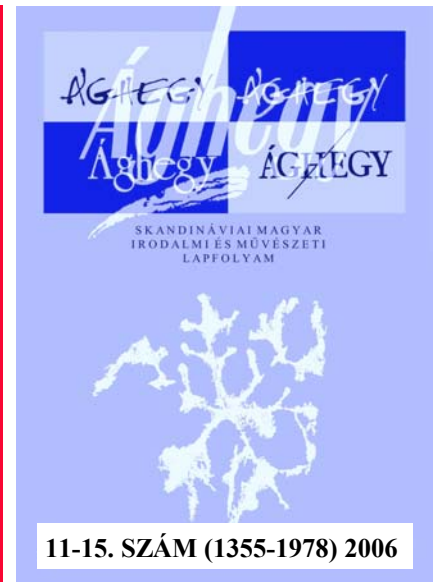
Ahhoz, hogy "valakik" legyenek, ahhoz el kell költözniük valahova máshova.

Hegedűs Zsolt

Folytatása következő számunkban

Thai Pavilon Lappföldön

11-15. SZÁM (1355-1978) 2006

Nyomdában az Ághegy III. kötete. Valószínűleg még az idén eljut olvasóinkhoz.

Jó hír, hogy az Ághegy II. éppen egy kilós terjedelmes kötete a Követtség segítségével Stockholmba érkezett. Az érdeklődők keressék a kötetet a következő címen: **Tar Károly**, LUND, Landsdomarev. 1, tel. 046 145 364, tar.karoly@gmail.com; **Balogh Ilona**, Mörbylund 27, 6tr. , 182 30 DANDERYD, tel. 08 853963, ilona.b@ownit.nu; **Moritz László**, Satraengv. 110, 18237 Danderyd, tel. 7559084, laszlo.moritz@spray.se; **Norvégiában**: Kovács Ferenc, ferenc.kovacs@media.uio.no **Dániában** szeptember végén: Lázár Ervin, Koppenhága, Husumonele 13, 2 th, 2200 tel. 45 3183; Finnországba az ősz folyamán, Molnár Veress Pál tiszteletes úr önzetlen segítségével, a **Nagy Gábor** címére juttatunk el mutatóba néhány példányt: tel.358 19 231 242, nagy.bigus@dnainternet.net

A II. kötet ára: 100 korona.

A III. kötet nyomdai költségeit egyéni és intézményi támogatóink gyors segítségével reméljük hamarosan összegyűjteni (Plus Girot 404 86 10-2 SEK) Az Ághegy Liget Baráti Társaság 80 korona tagdíjat fizető tagjainak 60 korona, másoknak 100 korona A kötet tartalmát lásd az **Aghegy-Liget.hu** honlapon.

A **legújabb hír** pedig az, hogy november végén vendégünk lesz **Komlós Attila**, a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társaságának elnökségi tagja, aki Ághegyismertető körutunk **tiszteletbeli vendége** lesz. Bővebb felvilágosítás **Moritz Lászlónál**.

vékenységét, a lovagok emigrációba vonultak Apor Vilmos áldott emlékü győri mártírpüspök személyében 1997. november 9-én először avattak boldoggá magyar máltai rendtagot. A magyarországi Máltai szövetség 1996-ban tette át székhelyét Rómából Budapestre.

Annak idején, amikor a protestántizmust választó johannita lovagok leváltak a katolikusoktól - észak-Európai származású lovagok voltak - a brandenburgi választófejedelem fogta össze. Vezetésével tartották meg a német kisállamok gyülekeztében a rendet. Ugyanakkor már volt egy módosulás VIII. Henrik miatt, aki mindenben le akart válni a katolikus egyháztól; ott is indult egy új rend, az Order of Saint John, most is önálló az angol nyelvterületen. A német brandenburgi központtal protestáns johannita lovagrendből a náci előretörésekor két ország - a hollandok és a svédek kiváltak és alapítottak egy-egy sajátot. Ők is Order of Saint John (Szent János lovagjai) névre hallgatnak, az angol, a holland, illetve a svéd is protestáns rend. A Szent János Lovagrendek most az Alliance keretén belül találkoznak. Érdekes ebben a magyar tagozat helyzete, ui. a katolikus Máltai Lovagrend, az angol és a holland Order of Saint John, a svéd

Bánffy Miklós kommandátorral

Johanniterorden, illetve a brandenburgi Johannita Lovagrend - aminek a német tartományokon kívül francia, finn, svájci, osztrák és magyar tagozata van, ennek az Alliance-nak állandó tagjai.

A Johanniták a máltaiak protestáns ágazatát képviselik azzal, hogy a XVI. században elfogadták a reformáció tanait s a katolikus máltaiakkal együtt jelentős szerepet játszottak a magyar történelemben. A protestáns ág német nyelvterületen 1350-ben alakult Balley-

Az Úrvacsora

Brandenburg (porosz) rend úrmester vezetése alatt áll. E tartományi rend önállóságát IV. Friedrich Wilhelm porosz király 1852-ben, a westfáliai békekötéskor megerősítette és a rend úrmestere mindmáig a Hohenzollern királyi ház egyik hercege. Németországon belül különböző tagozatai vannak mint pl. a bajor, porosz, rajna-westfáliai, stb. Nem-német ajkú tagozatai a Francia, a Svájci, az Osztrák, a Finn és a Magyar. Ez utóbbi három altagozatba szerveződik úgymint a Kárpát-medencei, nyugat-európai és tengeren túli. Ezek tagjai ma lelki-szellemi lovagok, rendes, jó hátterű protestánsok akiknek kötelessége tevékenyen részt venni a magyar protestáns egyházi munkában. Így a magyar protestáns egyházi szervezetekben mindenütt jelen voltak – ill. vannak. Olyan hívő protestáns és a közjó iránt elkötelezett szellemiségű humanisták, akik a sérültek és betegek istápolását tekintik fő feladatuknak s tevékenységük elsősorban emberszereteti munkára terjed ki

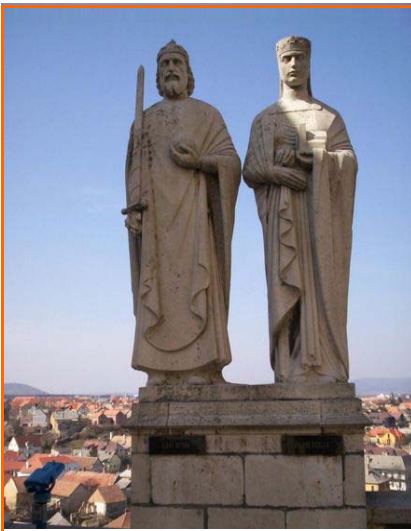
Veszprém: Magyarország és Európa vonzó pontja

Veszprém változatos természeti tájaink, történelmi múltunk, kultúránk, műemlékeink, üdülőterületeink felkeresésre és hosszabb tartózkodásra csábít. A város 65 ezer lakosú megyeszékhely, mely a Bakony hegység és a Közép-Európa legnagyobb édesvízi tava, a Balaton között helyezkedik el. Katolikus püspökségét Szent István és felesége, Bajor Gizella alapította. A mai érsekség Szent Mihály-székesegyházában található Gizella ereklyéje. A veszprémi püspök volt a

királynék koronázó kancellárja, ezért Veszprémet a "királynék városának" is nevezik. A tiszta levegőjű, hegyes-völgyes ősi egyetemi város földrajzi elhelyezkedése, gazdag történelmi hagyományai, emlékhelyei, állatkertje, változatos kulturális programjai, a Balaton közelsége és világhírű borai, valamint a gyógyfürdők közelsége egész évben vonzó kiránduló és pihenőhelyé teszik. Történelmi eseményekben gazdag, több mint ezeréves múltja ellenére Veszprém fiatal, hiszen diákváros, annak minden előnyével. Középiskolás és egyetemi ifjúsága sokféle.

A város látnivalók sorával várja látogatóit, korabeli házak, templomok, múzeumok, a Tűztorony, a várnegyed, és a veszprémi vár épületeiben gyönyörködhet az idegen. Nevezetességei közé tartozik a vár, a viadukt és az európai híru állatkert, mely az ország egyik legszebb vadaskertje. Veszprém és környékének területe i.e. IV. évezred (újkőkör) óta lakott. Veszprém vármegye volt az egyik legkorábban megszerveződött vármegye, fontos szerepe volt a kereszténység bevezetéséért vívott harcban is. 997-ben a Veszprém közelében lévő sólyi mezőn győzte le István király Koppány fejedelmet.

Folytatása az utolsó oldalon

István és Gizella

István király felesége: a bajor Gizella királyné, Veszprém városát választotta lakóhelyéül. Negyvenkét évén át élt Magyarországon és a magyar történelemnek egyetlen nőalakja sem tett annyit népünkért, mint ő. Ekkor épültek Veszprém első templomai, a város az első püspöki székhely az országban, a Szent-Mihály templomot 1001-től vagy 1002-től említi a Pannonhalmi Apátság alapító oklevele, 1993-tól érseki székhely. Gizella királyné alapította meg a veszprémi székesegyházat is, mely Magyarország első püspöki székesegyháza volt. Így lettek a magyar királynék a veszprémi székesegyház örökös kegyurai. A Szent-György templom is ebben az időben épült, itt őrizték Szent-György vértanú fejéreklyéjét. A tatárjárás nem kímélte meg Veszprém körzetét sem, 1241-ben, a mongol támadást követően IV. Béla király a földbirtokosokat várak építésére szorította. Ekkor

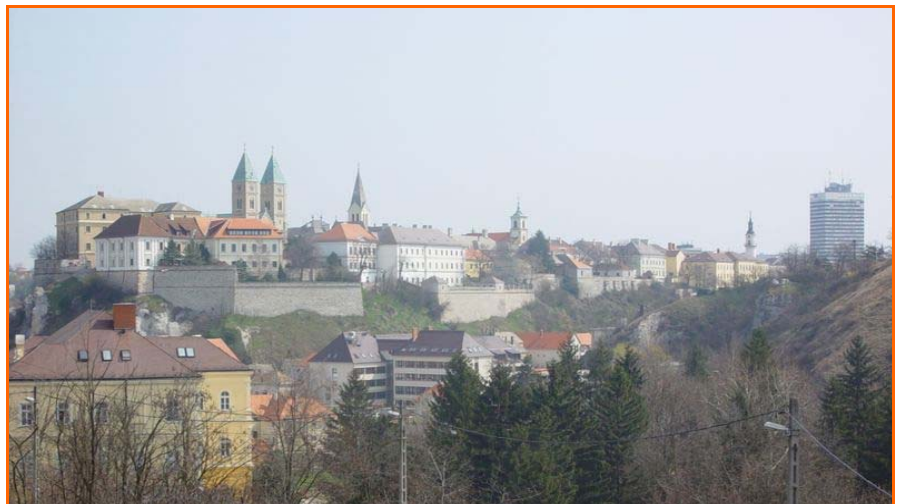
épült meg a veszprémi vár is. Az évszázadok során a várban lévő székesegyház, a püspöki palota, az erődítmények a fálvakkal együtt várossá alakultak, szerveződtek. Veszprém fejlett kultúrával rendelkezett, s már ekkor volt főiskolája a városnak: a káptalani jogi főiskolán szabad művészeteket és jogot oktattak. Mátyás király idejében élte virágkorát a város: jelentős építkezések kezdődtek. Az épületeket felújították, faragásokkal díszítették. Mátyás király kancellárja, a humanista főpap, Vetési Albert nagyban hozzájárult az építkezésekhez és a püspöki könyvtár gyarapításához is (ma egy gimnázium viseli a nevét és a vármegyeház dísztermében függ róla egy olajfestmény). Veszprémet 1552-ben Ali pasa vezérletével elfoglalták a törökök és 150 évig uralmuk alatt maradt, 1622-ben került véglegesen magyar kézre. A várat és az erődítményt. Bethlen Gábor erdélyi fejedelem és katonái szállták meg. A XVI. század-

A református templom

ban terjedt el a protestantizmus és a külső várban 1629-ben megépült a református templom.

-ssy

Veszprém látképe

Magyar Liget

www.hhrf.org/magyarliget

Felelős szerkesztő: Tar Károly

Segédszerkesztő: Lőrinczi-Borg Agnes

222 40 Lund, Landsdomarevägen 1, tel./fax: +46 46 145 364,

Honlapszerkesztő: Balázs Viktória

Főmunkatárs: Dr. Békássy N. Albert albert@refnet.cz

Fiókszerkesztőségek:

Koppenhága: Lázár Ervin Járkáló és a Látókör tagjai, hamv.laz@get2net.dk

Izland: Katona Mária, **Lund:** Boross Kálmán borosskalman@hotmail.com

Malmö: Dr. Szalontai Éva evaszal@axelero.hu **Oslo:** Kovács Ferenc ferenc.kovacs@media.uio.no

Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja.

A lapot a lund-i magyar egyesület és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.

FÖRENINGSBEV

Magyar Liget

Landsdomarev. 1 / 9

222 40 LUND

SVERIGE

Till